

Lista opisowa odmian roślin rolniczych

Bobowate
grubonasienne
i soja

Słupia Wielka, 2026

COBORU

Centralny Ośrodek Badania
Odmian Roślin Uprawnych

Słupia Wielka 34
PL 63-022 Słupia Wielka
tel.: (+48) 61 285 23 41
faks.: (+48) 61 285 35 58
email sekretariat@coboru.gov.pl

Dyrektor

prof. dr hab. Henryk Bujak

Zakład Badania i Oceny Wartości Gospodarczej Odmian Kierownik Zakładu

dr inż. Tomasz Lenartowicz

Opracowanie

mgr Marcin Binkowski
dr inż. Justyna Niedziela
mgr inż. Agnieszka Osiecka

Redakcja merytoryczna

dr inż. Tomasz Lenartowicz
mgr inż. Jacek Broniarz

Rozpowszechnienie danych zawartych publikacji z podaniem
COBORU jako źródła informacji

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Bobik	17
Bobik. Wykaz odmian zarejestrowanych (KR) i niektórych z CCA	19
Bobik. Plon nasion i białka ogólnego odmian	21
Bobik. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian	23
3. Groch siewny	28
Groch siewny. Wykaz odmian zarejestrowanych (KR) i niektórych z CCA	33
Groch siewny (jary). Plon nasion i białka ogólnego odmian	36
Groch siewny (jary). Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian	39
Groch siewny (ozimy). Plon nasion i białka ogólnego (% wzorca) i niektóre cechy użytkowe odmian	45
Groch siewny (ozimy). Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian	46
4. Łubin biały	49
Łubin biały. Wykaz odmian zarejestrowanych	51
Łubin biały. Plon nasion i białka ogólnego odmian	52
Łubin biały. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian	53
5. Łubin wąskolistny	56
Produkcja nasienna łubinu wąskolistnego i liczba odmian w badaniach rejestrowych COBORU	57
Łubin wąskolistny. Wykaz odmian zarejestrowanych	60
Łubin wąskolistny. Plon nasion i białka ogólnego odmian (% wzorca)	63
Łubin wąskolistny. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian	65
6. Łubin żółty	70
Łubin żółty. Wykaz odmian zarejestrowanych	72
Łubin żółty. Plon nasion i białka ogólnego odmian	73
Łubin żółty. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian	74
7. Wyka siewna	77
Wyka siewna. Wykaz odmian zarejestrowanych (KR)	79
Wyka siewna. Plon suchej i świeżej masy odmian (% wzorca), zawartość suchej masy w roślinach oraz cechy jakościowe suchej masy roślin	80
Wyka siewna. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian	81
8. Soja	83
Soja. Wykaz odmian zarejestrowanych i niektórych z CCA	88
Soja. Wczesność, plon nasion i białka ogólnego odmian	92
Soja. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian	96
9. Lista zachowujących odmiany oraz reprezentantów zachowujących	105

1. Wstęp

Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych (COBORU) na podstawie ustawy z dnia 25 listopada 2010 r. o Centralnym Ośrodku oraz ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie realizuje zadania państwa m.in. w zakresie badania i rejestracji odmian roślin oraz porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego (PDO).

Realizując powyższe zadania COBORU sporządza i udostępnia informacje o odmianach wpisanych do Krajowego rejestru (KR), w tym opisy urzędowe odmian wpisanych do KR, ustala, w porozumieniu z samorządem województwa i izbą rolniczą, listy odmian niektórych gatunków zalecanych do uprawy na obszarze województwa oraz opracowuje listy opisowe odmian, w których umieszcza się informacje o plonach, cechach jakościowych i użytkowych odmian.

Prezentowana *Lista* jest jedną z siedmiu corocznie wydawanych publikacji dotyczących odmian podstawowych gatunków lub grup roślin rolniczych.

Publikacja może również dostarczyć producentom roślin wszechstronnych informacji o odmianach przydatnych do uprawy w systemie Integrowanej Produkcji (IP). Uwzględniając założenia IP w zakresie doboru odmian, COBORU rekomenduje do tego systemu gospodarowania przede wszystkim odmiany wpisane na *Listy odmian zalecanych do uprawy na obszarze województw (LOZ)*. COBORU zaleca do uprawy w systemie Integrowanej Produkcji również odmiany wpisane do Krajowego rejestru (KR) oraz dopuszcza do stosowania te odmiany ze Wspólnotowego Katalogu Odmian Roślin Rolniczych (CCA), które zostały przebadane w systemie PDO w ostatnich czterech latach [www.coboru.gov.pl; część: Porejestrowe Doświadczalnictwo Odmianowe i Rekomendacja Odmian; zakładka: Integrowana Produkcja Roślin].

Odmiana jest uznawana za jeden z głównych czynników warunkujących wzrost produkcji roślinnej we współczesnym rolnictwie. Postęp biologiczny osiągany jest drogą zamierzonych zmian genetycznych, mających na celu poprawę określonych właściwości rolniczych i użytkowych odmian. Najczęściej odnoszony jest do wzrostu plonowania, ale obejmuje również wiele innych cech stanowiących o wartości gospodarczej odmian (WGO) – w szczególności jakość technologiczną lub paszową plonu oraz odporność lub tolerancję na różne czynniki biotyczne (choroby, szkodniki) i abiotyczne (niskie i wysokie temperatury, jakość lub zakwaszenie gleby, niedobór i nadmiar opadów itp.), ograniczające plonowanie. Pożądaną właściwością nowych odmian jest również możliwość szybkiej regeneracji

po ustąpieniu stresu. Jest to istotne w obliczu zmieniającego się klimatu i coraz częściej występujących ekstremalnych zjawisk pogodowych. Pośrednio pewne właściwości odmian mogą świadczyć o ich większej lub mniejszej przydatności do niskonakładowych czy ekologicznych systemów produkcji.

Udoskonalone w pracach hodowlanych odmiany powinny przyczynić się w pierwszej kolejności do racjonalizacji (zmniejszenia) poziomu nawożenia mineralnego oraz ograniczenia liczby zabiegów ochrony roślin, by jak najlepiej spełniać oczekiwania integrowanych systemów ochrony i produkcji roślin. Muszą więc lepiej wykorzystywać składniki pokarmowe znajdujące się w glebie oraz cechować się dużą odpornością na najważniejsze choroby, a także niektóre szkodniki. Nowe odmiany roślin bobowatych grubonasiennych i soi będą ważnym elementem pozwalającym sprostać założeniom strategii KE „od pola do stołu” oraz „na rzecz bioróżnorodności”.

Urzędowe badania wartości gospodarczej odmian (WGO) przed wpisaniem do Krajowego rejestru (KR) prowadzone są wyłącznie w sieci stacji (SDOO) i zakładów (ZDOO) doświadczalnych oceny odmian (rys. 1), natomiast doświadczenia realizowane w ramach systemu Porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego (PDO) z bobowatymi grubonasiennymi i soją prowadzone są także w punktach doświadczalnych innych instytucji (jednostki hodowli roślin, ośrodki doradztwa rolniczego, instytuty i uczelnie rolnicze, gospodarstwa rolne), co daje rocznie kilkanaście dodatkowych lokalizacji.

Rys. 1. Rozmieszczenie stacji i zakładów doświadczalnych oceny odmian

Wszystkie doświadczenia dla poszczególnych gatunków prowadzone są według jednolitych metodyk, które podlegają bieżącej weryfikacji merytorycznej i w miarę potrzeby są aktualizowane. Nowe wersje metodyk badania WGO bobowatych grubonasiennych i soi na nasiona (WGO-R/P/15/2020), i innych pastewnych w uprawie w międzyplonie ścierniskowym (WGO-R/P/21/2020), zostały opracowane i są stosowane od sezonu wegetacyjnego 2021 roku.

Należy podkreślić dużą zależność kształtowania się właściwości odmian od warunków środowiska, w jakich są uprawiane. Prezentowane w *Liście* wyniki dla odmian są średnią z wielu środowisk, różniących się warunkami

klimatyczno-glebowymi. Oznacza to, że w określonych warunkach (zwłaszcza skrajnie odmiennych) różnice między odmianami mogą znacznie odbiegać od tych podanych w niniejszym opracowaniu. W szczególności dotyczy to podstawowej cechy, jaką jest plon, gdyż jest to cecha warunkowana poligenicznie, zależna od wielu właściwości odmian. Różne czynniki (np. susza, okresy chłódów i upałów, presja określonych chorób itp.) mogą znacznie zróżnicować plonowanie odmian w poszczególnych lokalizacjach w danym roku lub w kolejnych sezonach wegetacyjnych.

Prezentowana *Lista opisowa odmian roślin rolniczych 2026. Bobowate grubonasienne i soja*, obejmuje wszystkie ważne gospodarczo gatunki bobowatych grubonasiennych (bobik, groch siewny, łubin biały, wąskolistny i żółty), a także zaliczaną najczęściej do roślin oleistych soję, dla których prowadzone są systematyczne badania w ramach PDO. Dla bobowatych grubonasiennych o małym znaczeniu gospodarczym, takich jak wyka siewna oraz gatunków roślin innych pastewnych jednorocznych, badania w ramach PDO podejmowane są okresowo i publikowane w *Liście* po zakończeniu właściwego cyklu doświadczeń.

W obecnej edycji *Listy*, spośród gatunków bobowatych grubonasiennych opublikowano wyniki porejestrowych doświadczeń odmianowych (PDO) z bobikiem, grochem siewnym, łubinem białym, wąskolistnym i żółtym oraz z soją. Dodatkowo zamieszczono również wyniki doświadczeń rejestrowych z odmianami wyki siewnej. Opracowanie zawiera także opisy nowych odmian ww. gatunków (łącznie 15) wpisanych do Krajowego rejestru w roku 2026. Opisy nowych odmian sporządzono w oparciu o wyniki doświadczeń rejestrowych.

Lista zawiera także ogólne informacje o poszczególnych gatunkach, aktualne problemy specyficzne dla gatunku, komentarz ułatwiający interpretację wyników oraz liczbową charakterystykę podstawowych cech rolniczych i użytkowych odmian (tabele wynikowe). We wszystkich tabelach kolejność odmian podano alfabetycznie w przyjętych grupach, przy czym odmiany pochodzące z Katalogu wspólnotowego CCA zamieszczono na końcu wykazu poszczególnych grup odmian. Pierwsze tabele każdego opracowania zawierają wykaz odmian wpisanych do Krajowego rejestru na dzień 30 kwietnia 2026 roku. W tabelach 1 podano także bardzo ważną informację dla producentów rolnych, tj. o krajowej lub wspólnotowej ochronie prawnej poszczególnych odmian.

W *Liście* zamieszczono wyniki doświadczeń polowych PDO i rejestrowych (dla nowych odmian) z lat 2022-2025. Uzupełnieniem wyników doświadczeń polowych są oceny laboratoryjne niektórych cech jakościowych

i technologicznych, określanych na materiale roślinnym zebrany w każdym sezonie wegetacyjnym lub tylko przez 2-3 lata urzędowych badań przed zarejestrowaniem odmiany. Punktem odniesienia dla porównań między odmianami badanymi w różnych seriach doświadczeń są jednolite wzorce odmianowe (wszystkie badane lub kilka wybranych), wyznaczane na każdy sezon wegetacyjny przez specjalistów Centrali COBORU.

Wyniki jednej lub kilku cech głównych podawane są dla poszczególnych lat badań, natomiast pozostałe jako średnia wieloletnia. Dla ułatwienia oceny odmian, na pierwszym miejscu w tabelach podano, albo wartości wzorca wieloodmianowego, albo średnią wszystkich badanych odmian z Krajowego rejestru. Zwłaszcza w drugim przypadku łatwo ocenić prezentowane odmiany, gdyż wartości zbliżone do średniej oznaczają przeciętną ocenę danej cechy, niezależnie od rzeczywistych wyników odmianowych. Na przykład, w skali 9° ocena około 6,0 przy średniej 6 i ocena około 8,0 przy średniej 8 oznacza w obu przypadkach przeciętną (średnią) ocenę dla odmiany dla obu cech. Przygotowując informacje o odmianach w celach marketingowych zaleca się posługiwanie średnią jako najlepszym punktem odniesienia dla ich scharakteryzowania. Podana w dolnej części tabel informacja oznacza liczbę doświadczeń, z których pochodzą wyniki danej cechy w przyjętym dla danego gatunku wieloleciu. W przypadku, np. odporności na choroby, wylegania itp. liczba doświadczeń dodatkowo informuje również o powszechności występowania danego zjawiska.

Obserwacje polowe wylegania, równomierności dojrzewania, pękania strąków oraz porażenia roślin przez choroby, których ekspresja/przejaw oceniane są w skali dziewięciostopniowej (1-9 st.), zostały w niniejszej LOO zbonitowane. Wartość 5 – oznacza średnią ocenę przejawianej cechy w odniesieniu do średniej odmianowej wszystkich prezentowanych odmian. Wartość 9 – oznacza najkorzystniejszą ocenę w odniesieniu do średniej odmianowej, natomiast wartość 1 – najmniej korzystną ocenę.

W tabelach wynikowych uwzględniono odmiany badane przynajmniej jeden rok w wieloleciu, obejmującego lata 2022-2025. Brak odmiany w tych zestawieniach najczęściej oznacza nienajlepszą już wartość gospodarczą i/lub małe, względnie malejące znaczenie na rynku nasiennym.

Materiał liczbowy niekiedy uzupełniany jest graficznie, co daje pogląd na zagadnienia ogólniejsze, związane z określoną rośliną. *Listę* zamyka wykaz adresowy zachowujących – w przypadku odmian krajowych i niektórych zagranicznych lub ich reprezentantów – dla odmian zagranicznych.

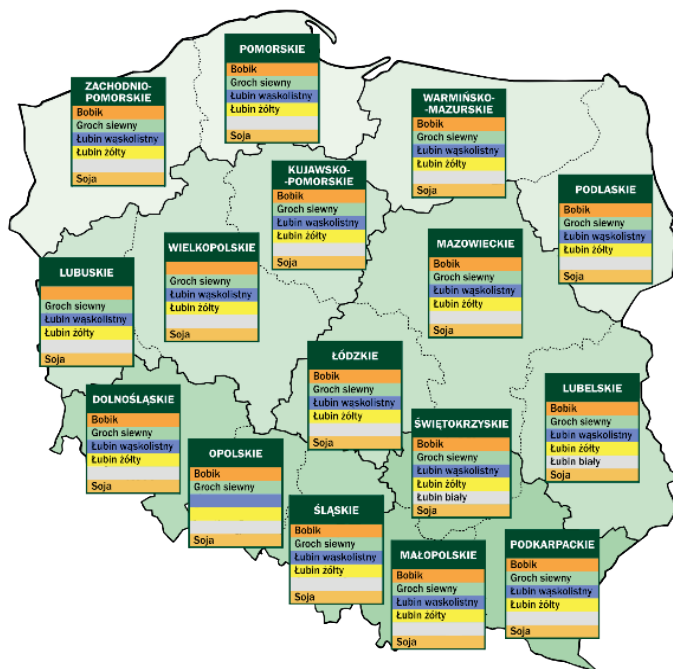
W zdecydowanej większości przypadków zachowującymi odmiany krajowe są ich hodowcy, czyli właściciele.

Autorami *Listy* są specjaliści Pracowni WGO Roślin Pastewnych Oleistych i Włókniстых, Zakładu Badania i Oceny Wartości Gospodarczej Odmian COBORU. Przy opracowywaniu *Listy* korzystano przede wszystkim z wyników własnych badań wartości gospodarczej odmian, uzupełniając je o niektóre cechy morfologiczne (Zakład Badania i Oceny Odrębności, Wyrównania i Trwałości Odmian) oraz dane o ochronie prawnej odmian i ich zachowujących/reprezentantach (Biuro Rejestracji i Ochrony Praw do Odmian).

Autorzy *Listy* wyrażają przekonanie, że będzie ona pomocna w podejmowaniu korzystnych decyzji na różnych szczeblach funkcjonowania odmiany (nasiennictwo, produkcja rolna, przetwórstwo) oraz przybliży najbardziej istotne problemy dotyczące zaprezentowanych gatunków roślin rolniczych.

1.1. BOBOWATE GRUBONASIENNE I SOJA

Spośród roślin bobowatych grubonasiennych największe znaczenie mają bobik, groch siewny, łubin wąskolistny, łubin żółty, łubin biały, wyka siewna oraz pochodząca z Azji Wschodniej soja. Ze względu na ważną rolę, jaką ta grupa roślin odgrywa w płodozmianie, popularyzowanie uprawy bobowatych grubonasiennych wymaga wielokierunkowych działań. Istotne znaczenie ma wszechstronne testowanie jak największej liczby odmian celem bieżącej weryfikacji ich przydatności do uprawy w różnych rejonach kraju. Bardzo ważnym zagadnieniem jest również sprawdzenie możliwości uprawy odmian soi, zwłaszcza tych, których materiał siewny jest corocznie oferowany polskim rolnikom. W przeszłości gatunek ten w Polsce nie był na szerszą skalę wykorzystywany w produkcji, jednak od kilku lat zyskuje na znaczeniu.

Rys. 1. Listy odmian roślin bobowatych grubonasiennych i soi zalecanych do uprawy na obszarze województw (LOZ). Rok 2026

W efekcie prowadzonych od dłuższego czasu badań w ramach tzw. Inicjatywy białkowej COBORU, upowszechniono rekomendację najlepszych odmian w poszczególnych województwach. Aktualnie we wszystkich województwach tworzone są listy odmian zalecanych do uprawy na obszarze województw (LOZ) dla grochu siewnego i soi, a w większości dla bobiku, łąbinu wąskolistnego i łąbinu żółtego oraz w dwóch województwach dla łąbinu białego (rys. 1). Pozwala to użytkownikom dokonać wyboru najlepszej odmiany do uprawy w konkretnych warunkach, typowych dla danego regionu lub województwa.

Gatunki bobowatych grubonasiennych uprawiane w Polsce różnią się wymaganiami przyrodniczymi i siedliskowymi oraz możliwościami wykorzystania. Ogólnoużytkowe odmiany grochu siewnego o jasnych nasionach nadają się na cele kulinarne i paszowe. Umiejętnie zbilansowane nasiona odmian pastewnych bobiku, grochu siewnego, łąbinu wąskolistnego, żółtego i białego można użyć jako komponent do produkcji pasz. Odmiany gorzkie łąbinu wąskolistnego wykorzystuje się do zasiewów międzyplonowych na przyoranie, szczególnie na terenach przyleśnych, gdzie jest duże prawdopodobieństwo żerowania dzikich zwierząt, odmiany te nie nadają się do spasania. łąbin biały, w krajach południowej Europy, jest wykorzystywany kulinarnie za względu na swój korzystny skład jakościowy nasion. W Polsce, jego znaczenie póki co jest marginalne, choć warte spopularyzowania. Konwencjonalne nasiona soi znajdują zastosowanie w wielu działach przemysłu, między innymi farmaceutycznym, kosmetycznym i spożywczym – pod warunkiem, że nasiona charakteryzują się jasnym znaczkim. Jednak głównym kierunkiem wykorzystania nasion tego gatunku w naszym kraju jest przeznaczenie na paszę. Nasiona soi mogą być wykorzystywane w skarmianiu zwierząt monogastrycznych jedynie po ich uprzednim poddaniu działaniu wysokiej temperatury i ciśnienia (ekstruzji). Najczęściej jednak, w produkcji światowej pozyskuje się z nich najpierw olej, a produkt poekstrakcyjny w postaci śrutu jest cennym wysokobiałkowym komponentem mieszanek paszowych w żywieniu zwierząt.

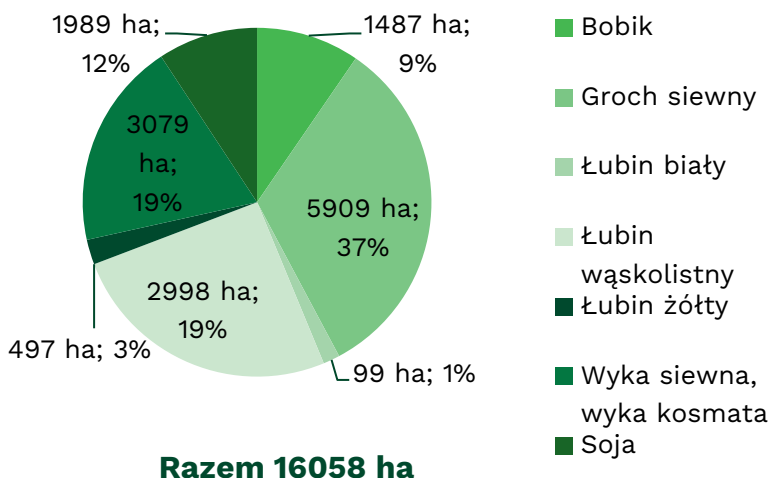
Bobowate grubonasienne, poza uprawą w siewie czystym, stosunkowo często wysiewa się w mieszankach ze zbożami jarymi. Jest to praktykowane głównie w przypadku łąbinów, a także grochu siewnego i wyki. Ważnym aspektem w takich zasiewach jest odpowiednie dobranie komponentów mieszanek pod względem zbliżonego terminu osiągnięcia dojrzałości do zbioru. Soja w Polsce jest wysiewana bez innych gatunków współlistniejących, choć w innych rejonach świata również w jej przypadku stosuje się zasiewy mieszane, głównie współrzędne np. z kukurydzą.

Rynek nasienny bobowatych grubonasiennych i soi jest dość niestabilny. Mimo, że w latach 2021-2023 rozmiary produkcji były bardzo zbliżone, w roku 2024 odnotowano wzrost o około 5 tys. ha. – do 18,1 tys. ha, natomiast w roku 2025 nastąpił znów spadek areału kwalifikacji o 2 tys. ha i wyniósł 16,1 tys. ha (rys. 2). Część materiału siewnego odmian pochodzących ze wspólnotowego katalogu CCA, zwłaszcza soi, ale także innych gatunków jest namnażana poza granicami naszego kraju, a następnie sprowadzana, dystrybuowana i oferowana do sprzedaży. Ilość materiału siewnego, który w ten sposób trafia do obrotu nie jest ewidencjonowana. Dostępność nasion siewnych dobrej jakości najnowszych odmian, a także obrót materiałem siewnym w ilości zaspokajającej potrzeby rynku, mają duże znaczenie dla częstszego wykorzystania tej ważnej grupy roślin. Równoległe należy nadal prowadzić szeroko zakrojoną popularyzację uprawy, w tym głównie w zakresie stosowania prawidłowej agrotechniki, racjonalnego nawożenia i właściwego stosowania środków ochrony roślin. Potrzebny jest też dalszy rozwój branży skupu nasion i ich wykorzystania do produkcji pasz, obok zużycia we własnym gospodarstwie. Konieczna jest także poprawa opłacalności uprawy, która uzależniona jest od wielu czynników, w tym od różnych dopłat związanych z uprawą i produkcją tych roślin.

Hodowla twórcza nowych odmian powinna koncentrować się głównie na podnoszeniu poziomu i poprawie stabilności plonowania, niezależnie od przebiegu pogody w trakcie wegetacji oraz na polepszaniu jakości nasion i zwiększeniu odporności na niekorzystne warunki siedliska. W przypadku soi bardzo istotne jest hodowanie i oferowanie odmian o dostosowanej do polskich warunków przyrodniczych długości wegetacji. Nowe odmiany gatunków bobowatych grubonasiennych powinny wykazywać coraz większą tolerancję na różne czynniki stresowe dla roślin, które z racji zmian klimatycznych są coraz częściej obserwowane. W ostatnich latach były to przede wszystkim problemy z niedoborem wody lub niekorzystnym rozkładem opadów w okresie wegetacji, ale również z nietypowym przebiegiem temperatur. Dlatego ważnym elementem hodowli powinno być dążenie do zwiększenia tolerancji roślin na okresowe susze i upały. Warto także podejmować różnorakie działania zmierzające do poprawy tych aspektów agrotechniki, na które wpływ ma działalność rolnika.

W roku 2025 największy udział w powierzchni zakwalifikowanych plantacji nasiennych miał groch siewny, którego powierzchnia rozmnożeń była podobna jak w roku 2024 (ponad 5,9 tys. ha). Duży udział w reprodukcji nasion miały rozmnożenia wyki siewnej i kosmatej oraz łubinu wąskolist-

nego, chociaż w gatunkach tych nastąpił spadek rozmnożeń w porównaniu do roku poprzedniego (w przypadku wyki o 400 ha, a łubinu wąskolistnego aż o 1600 ha). Również w bobiku, w porównaniu do poprzedniego roku, powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych zmniejszyła się o 250 ha, a nasiona zebrano z powierzchni ok. 1,5 tys. ha. Najmniejszy udział w powierzchni zakwalifikowanych plantacji nasiennych miał łubin żółty (prawie 500 ha) i łubin biały (niecałe 100 ha). Wzrost powierzchni plantacji nasiennych (o 300 ha) nastąpił w soi, której nasiona odmian reprodukowano na areale blisko 2 tys. ha.

Rys. 2. Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych bobowatych grubonasiennych i soi w roku 2025 wg PIORiN

Według danych publikowanych przez ARiMR, w roku 2020 powierzchnia zasiewów bobowatych grubonasiennych wraz z soją przekroczyła 300 tys. ha, a w kolejnych latach (2021-2023) sukcesywnie rosła. W roku 2024 przekroczyła wyraźnie 400 tys. ha, a w 2025 roku wynosiła już blisko 520 tys. ha. Podobnie jak wcześniej największy areal uprawy zajmowały łubiny (wszystkie gatunki łącznie 230 tys. ha), a powierzchnia ich uprawy zwiększyła się o 15 tys. ha w porównaniu do poprzedniego roku. Duży wzrost powierzchni uprawy (o blisko 18 tys. ha) odnotowano w przypadku soi, którą zasiano na rekordowym areale 98 tys. ha. Natomiast w pozostałych

gatunkach bobowatych grubonasiennych powierzchnia uprawy zmniejszyła się. Groch siewny wysiano na powierzchni 137 tys. ha (spadek o prawie 25 tys. ha), bobik na 40 tys. ha (spadek o 8 tys. ha), a wykę na ponad 13,5 tys. ha (spadek o prawie 2 tys. ha).

W opracowaniu przedstawiono dane ogólne dotyczące poszczególnych gatunków bobowatych grubonasiennych (bobik, groch siewny, łubin biały, łubin wąskolistny, łubin żółty) i soi, z którymi prowadzono doświadczenia odmianowe w ramach systemu Porejstrowego doświadczałnictwa odmianowego (PDO), a także wyniki najważniejszych cech rolniczo-użytkowych badanych odmian. W przypadku wyki siewnej dodatkowo przedstawiono wyniki doświadczeń rejestrowych w uprawie na zielonkę. W tabeli 1 dla poszczególnych gatunków zamieszczono wykaz wszystkich aktualnie zarejestrowanych odmian oraz przedstawiono m.in. informacje dotyczące niektórych cech morfologicznych. Ponadto zamieszczono dane o udziale w kwalifikacji polowej. Brak danych oznacza, że w danym roku na terenie Polski nie zakwalifikowano plantacji nasiennych danej odmiany, bądź odmiana nie była zgłoszona do kwalifikacji.

Wyniki plonowania i ważniejszych cech rolniczo-użytkowych odmian obejmują okres czterech lat 2022-2025, a w przypadku wyki siewnej wyniki trzyletnie 2023-2025. Brak danych dotyczących plonu nasion i plonu białka ogólnego w wyszczególnionych latach oznacza, że odmiana nie była badana w danym roku, natomiast średnie wartości cech pochodzą z lat, w których ją testowano. W kolejnych tabelach przedstawiono ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian. Dla cech ocenianych w skali dziesięciostopniowej, średnią stanowią wyniki z tych punktów doświadczalnych, w których dane zjawisko wystąpiło. W średniej nie uwzględniono wyników, które nie różnicowały odmian lub oceny wynosiły 9 dla wszystkich odmian. Takie postępowanie pozwala uzyskać oceny, które wskazują na różnice między odmianami, w warunkach wystąpienia zjawiska, natomiast liczba doświadczeń u dołu tabel – jego częstotliwość. Opisy nowych odmian opracowano na podstawie wyników doświadczeń rejestrowych, przeprowadzonych w większości przypadków w ostatnim dwuleciu oraz na tle średniej wieloletniej uzyskanej z wszystkich odmian dla danej cechy.

W tabelach wyników uwzględniono te odmiany z Krajowego rejestru (KR), które w ostatnich czterech latach były badane choćby jeden rok w doświadczeniach PDO lub w roku 2026 zostały zarejestrowane (wyniki dla tych ostatnich pochodzą z doświadczeń rejestrowych). Dodatkowo, w bobiku uwzględniono dwie, a w grochu siedem odmian ze Wspólnotowego katalogu CCA, które uzyskały korzystne wyniki w doświadczeniach

rozpoznawczych i na ich podstawie zostały włączone do doświadczeń PDO w ostatnich latach. W przypadku soi, wyniki obejmują odmiany z CCA badane w doświadczeniach PDO zgłoszone do tych badań przez zainteresowane podmioty na dany sezon wegetacyjny. Odmiany soi, które po minimum dwóch latach doświadczeń rozpoznawczych uzyskają najlepsze wyniki wartości gospodarczej, mogą zostać włączone do badań w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego.

BOBIK

2. Bobik

Gatunek o dużym potencjale plonotwórczym, który w pełni może być wykorzystany w uprawie na dobrych glebach w warunkach znacznej ilości opadów w sezonie wegetacyjnym. Rośliny bobiku największe zapotrzebowanie na wodę wykazują w okresie kiełkowania nasion, intensywnego wzrostu, kwitnienia i zawiązywania strąków. Bobik wymaga uprawy na glebach obojętnych lub lekko zasadowych, a nie toleruje gleb o niskim pH. Wytwarzając głęboki system korzeniowy drenujący glebę, poprawia jej właściwości fizyczne oraz chemiczne, co umożliwia pobieranie składników pokarmowych z głębszych i trudnodostępnych warstw gleby. Ze względu na dużą zawartość składników pokarmowych w resztkach poźniwnych, bobik jest uważany za wartościowy przedplon dla roślin następczych, przede wszystkim zbożowych. Pełni także rolę rośliny fitosanitarnej, ponieważ w gospodarstwach uprawiających dużo zbóż, pozwala eliminować niekorzystny wpływ ich uprawy po sobie, a to ogranicza występowanie chorób podstawy żdźbła. Nasiona bobiku zawierają ok. 30% białka ogólnego, dzięki czemu śruta bobikowa może być wykorzystywana jako komponent pasz treściwych do skarmiania bezpośrednio w gospodarstwach. Dotyczy to szczególnie odmian niskotaninowych, których udział w mieszankach paszowych może być większy niż odmian wysokotaninowych. Ze względu na duże wymagania glebowe i potrzeby wodne znaczenie bobiku w naszym kraju będzie raczej umiarkowane.

W roku 2025, według danych ARiMR, bobik uprawiano na powierzchni ponad 40 tys. ha, głównie w województwie warmińsko-mazurskim (25 tys. ha). Natomiast powierzchnia plantacji nasiennych w roku 2025 zmniejszyła się o blisko 250 ha w porównaniu do roku 2024 i wyniosła blisko 1500 ha, co stanowiło ponad 9% całej powierzchni kwalifikowanych plantacji roślin bobowatych grubonasiennych i soi.

W ostatnich trzech latach do Krajowego rejestru (KR) wpisano siedem nowych niesamokończących wysokotaninowych odmian bobiku (sześć z hodowli zagranicznych i jedną krajową), natomiast w roku 2026 nie zarejestrowano żadnej odmiany. Aktualnie w KR znajduje się 13 odmian, wśród których można wyodrębnić trzy grupy, w zależności od cech morfologiczno-użytkowych roślin, są to: dwie odmiany niesamokończące o niskiej zawartości tanin, dziesięć odmian niesamokończących o znacznej zawartości tanin (związków antyodżywczych) i jedna odmiana samokończąca wysokotaninowa. Barwa kwiatów roślin bobiku jest cechą, która ułatwia rozpoznanie typu odmiany. Rośliny odmian form niskotaninowych cechują

się kwiatami w całości barwy białej. Natomiast odmiany taninowe mają kwiaty białe, z wyraźną czarną melaninową plamką.

W opracowaniu przedstawiono także wyniki dwóch odmian wysokotani-
nowych niesamokończących Futura i Trumpet, pochodzących z katalogu
CCA, a niewpisanych do KR, które uzyskały pozytywną ocenę wartości
gospodarczej w trwających dwa lata doświadczeniach rozpoznawczych
i zostały włączone do badań PDO. Ponadto, zamieszczono wyniki od-
miany niskotaniinowej niesamokończącej Albus i wysokotaniinowej niesamokończącej Amina, które zostały skreślone z KR, ale były badane w 2025 roku.

Tabela 1

Bobik. Wykaz odmian zarejestrowanych (KR) i niektórych z CCA

Lp.	Odmiany	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący/ reprezentant (numer adresowy)	Barwa nasion	Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych (ha)				
					2025	2024	2023	2022	2021
5									
niesamokończące niskotaninowe									
1	*Albus ^{w/}	2002	611	bsz					
2	*Domino	2020	611	szbeż	21	56	21	20	
3	*Fernando	2016	611	szbeż	158	103	86	67	
niesamokończące wysokotaninowe									
4	Amina ^{w/}	2024	556	jzbr					
5	*Apollo	2018	556	beż	58	27		78	
6	*Bobas	2002	153	beż	318	401	353	476	
7	*Callas	2025	556	jzbr	45				
8	*Capri	2018	556	beż		33	65	78	
9	*Cartoon	2023	556	jzbr	5				
10	*Fantare ^{s/}	2017	1357	beż	271	399	341	553	
11	*Genius ^{s/}	2024	1357	jzbr	22				
12	*Ketu ^{s/}	2025	1357	jzbr					
13	*Mystic	2023	556	jzbr					

Lp.	Odmiany	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący/representant (numer adresowy)	Barwa nasion	Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych (ha)					
					2025	2024	2023	2022	5	
					4					
					3					
						cd. niesamokończące wysokotainowe				
14	*Onyks	2025	611	jzbr						
15	*Futura	CCA	556	jzbr						
16	*Trumpet	CCA	556	beż	428	343	43	44		
						samokończąca wysokotainowa				
17	*Granit	2006	611	beż	62	109	53	128		
Łączna powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych (ha)**					1487	1734	1048	1644		

Kol. 1: * – odmiana chroniona krajowym lub wspólnotowym wyłącznym prawem hodowcy.

si/ – odmiana syntetyczna, w/ – odmiana skreślona z KR w roku 2025

Kol. 2: CCA – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do KR, która uzyskała pozytywną ocenę wartości gospodarczej w doświadczeniach rozpoznawczych i została włączona do badań PDO

Kol. 4: jzbr – jasnoółtobrazowa, beż – beżowa, bsz – białoszara, szbeż – szarobeżowa; na podstawie badań OWT

Kol. 5: ** – wg danych PIORIN; w latach 2022-2025 kwalifikacją objęto również odmiany ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA)

Tabela 2

Bobik. Plon nasion i białka ogólnego odmian

Lp.	Odmiany	Plon nasion (dt z ha; % wzorca)				Plon białka ogólnego (kg z ha; % wzorca)			
		2025	2024	2023	2022	2025	2024	2023	2022
		2				3			
	Wzorzec	39,2	35,0	41,1	45,0	955	839	1030	1135
		niesamokończące niskotannowe							
1	Albus	91	88	96	99	91	92	99	102
2	Domino		85	93	97		91	97	99
3	Fernando	91	87	94	97	91	92	99	100
		niesamokończące wysokotannowe							
4	Amina	100	104	102	110	103	105	103	112
5	Apollo	104	105	105	104	101	102	101	100
6	Bobas		94	99	96		98	103	99
7	Callas		105	105		105	104	104	
8	Capri		103	102	105	108	101	101	104
9	Cartoon		104	105	106	103	103	104	107
10	Fanfare ^{s/}		105	100	105		106	99	101
11	Genius ^{s/}		111	103	110	102	106	97	105
12	Ketu ^{s/}		104	103		104	105	105	

Lp.	Odmiany	Plon nasion (dt z ha; % wzorca)				Plon białka ogólnego (kg z ha; % wzorca)			
		2025	2024	2023	2022	2025	2024	2023	2022
		2				3			
		cd. niesamokończące wysokotaminowe							
13	Mystic	101	105	104	106	101	104	104	108
14	Onyks	97	104	104		101	105	106	
15	Futura ^{CCA}	100	106	101	109	100	107	103	105
16	Trumpet ^{CCA}	104	107	110	113	99	98	103	107
		samokończąca wysokotaminowa							
17	Granit	93	94	92	90	91	94	90	90
	Liczba doświadczeń	28	22	28	24	28	22	28	24

Kol. 1: wzorzec – średnia z wszystkich odmian badanych w danym roku w doświadczeniach PDO,st – odmiana syntetyczna

Tabela 3

Bobik. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian

Lp.	Odmiany	Masa 1000 nasion	Zawartość			Długość okresu od siewu do:			Długość fazy kwitnienia
			białka ogólnego	włókna surowego	tanin skondensowanych w nasionach z okrywą	rozpoczęcia kwitnienia	dojrzalości technicznej	liczba dni	
	1	2	3	4	5	6	7	8	
		g	% s.m.	mg/g s.m.	mg/g s.m.				
	Średnia	490	28,7	9,0	0,090* 0,693**	61	122	22	
niesamokończące niskotaninowe									
1	Albus	466	29,4	9,3	0,088	62	123	21	
2	Domino	448	30,0	9,7	0,087	61	123	22	
3	Fernando	459	29,7	8,9	0,095	62	123	23	
niesamokończące wysokotaninowe									
4	Amina	510	29,2	8,8	0,649	61	121	21	
5	Apollo	504	27,7	9,6	0,772	60	121	22	
6	Bobas	496	29,7	8,4	0,662	62	122	21	
7	Callas	496	28,7	8,7	0,682	61	121	21	
8	Capri	488	28,7	9,0	0,668	61	121	22	
9	Cartoon	511	28,5	8,8	0,697	61	121	21	

Lp.	Odmiany	Masa 1000 nasion		Zawartość			Długość okresu od siewu do:			Długość fazy kwitnienia
		g	% s.m.	włókna surowego	tanin skondensowanych w nasionach z okrywą	mg/g s.m.	rozpoczątku kwitnienia	dojrzałości technicznej	liczba dni	
		3	4	5	6	7	8			
cd. niesamokończące wysokotanimowe										
10	Fantare ^{s/}	506	28,3	9,6	0,777	61	121	22		
11	Genius ^{s/}	513	27,5	9,1	0,693	62	122	21		
12	Ketu ^{s/}	477	29,1	8,8	0,659	62	121	21		
13	Mystic	497	28,7	8,9	0,688	61	121	22		
14	Onyks	546	29,3	9,0	0,650	62	122	21		
15	Futura ^{cca}	488	28,6	9,3	0,682	61	121	21		
16	Trumpet ^{cca}	458	26,9	9,4	0,703	63	122	21		
samokończąca wysokotanimowa										
17	Granit	461	28,3	8,5	0,724	61	121	22		
Liczba doświadczeń		98	29	15	20	111	113	111	111	

Kol. 1: ^{s/} – odmiana syntetyczna

Kol. 5: * – średnia z odmian niskotanimowych, ** – średnia z odmian wysokotanimowych

cd. tabeli 3

Lp.	Odmiany	Wysokość roślin		Odporność na wyleganie		Równo- mierność dojrzwania	Odporność na choroby											
		cm	10	po zakończeniu kwitnienia	przed zbiorem		11	12	13	14	15							
												9	10	11	12	13	14	15
	Średnia	102																
1	Albus	100	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
2	Domino	105	6	5	5	4	4	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
3	Fernando	101	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
4	Amina	103	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
5	Apollo	101	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	Bobas	109	3	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
7	Callas	102	5	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
8	Capri	102	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	4	5	5
9	Cartoon	105	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
10	Fanfare ^{sl}	101	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

Lp.	Odmiany	Wysokość roślin		Odporność na wyleganie		Równo- mierność dojrzwania	Odporność na choroby										
		cm	9	10	11		12	13	14	15							
	1																
			cd. niesamokończące niskotannabinowe														
11	Genius ^{s/}		102	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
12	Ketu ^{s/}		103	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
13	Mystic		105	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
14	Onyks		103	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
15	Futura ^{CCA}		103	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
16	Trumpet ^{CCA}		101	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		
				samokończące wysokotannabinowe													
17	Granit		93	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		
Liczba doświadczeń			113	15	40	106	87	57	37								

Kol. 1: ^{s/} – odmiana syntetyczna

Kol. 10-15: wyniki ocen zbonitowane; 9 – bardzo duża, 7 – duża, 5 – średnia, 3 – mała, 1 – bardzo mała

GROCH SIEWNY

3. Groch siewny

Groch siewny należy do najważniejszych gatunków bobowatych grubonasiennych ze względu na popularność uprawy i możliwości wykorzystania plonu. Nasiona grochu mogą być przeznaczone do bezpośredniej konsumpcji, jak i na paszę jako komponent białkowy. Niestety, ze względu na najmniejszą zawartość białka ogólnego spośród wszystkich roślin bobowatych grubonasiennych, zainteresowanie przemysłu paszowego nie jest duże i najczęściej nasiona są wykorzystywane bezpośrednio w gospodarstwach. Do uprawy grochu najlepsze są stanowiska cechujące się dużą zawartością związków organicznych, zasobnych w wapń i odczynie zbliżonym do obojętnego (pH 6,5–7,2). Typowe odmiany konsumpcyjne wymagają lepszych stanowisk, preferują uprawę na glebach klasy bonitacyjnej I – IIIa, natomiast odmiany pastewne mają mniejsze wymagania, mogą być uprawiane na średnio związłych glebach płowych i brunatnych, które zalicza się do klasy bonitacyjnej IVa i IVb. Groch nie lubi gleb zlewnych i zbitych, ale także nadmiernie się przesuszających. Stanowisko powinno mieć uregulowane stosunki wodno-powietrzne i cechować się dobrą kulturą. Groch odgrywa również istotną rolę w płodozmianie jako roślina fitosanitarna, przerywająca częste następstwo zbóż po sobie. Rośliny grochu intensywnie rosną i dobrze zacieniają glebę, co sprzyja aktywności życia biologicznego gleby. Ponadto, posiadają stosunkowo dobrze rozbudowany system korzeniowy, który przyczynia się do rozluźniania warstwy podornej. Stanowisko po grochu zawiera sporo zasobnych w składniki mineralne resztek poźniwnych, które są wykorzystywane przez roślinę następczą, wzbogacając glebę głównie w azot. Groch jest cennym przedplonem dla gatunków ozimych m.in. rzepaku, jęczmienia i pszenicy, również dlatego, że wcześniej osiąga dojrzałość żniwną. Dobre oddziaływanie na glebę powinno być częściej brane pod uwagę w planowaniu zmianowania na danym polu. Powierzchnia uprawy grochu według danych ARiMR w roku 2025 wyniosła ponad 137 tys. ha i była mniejsza o blisko 25 tys. ha w porównaniu do roku 2024.

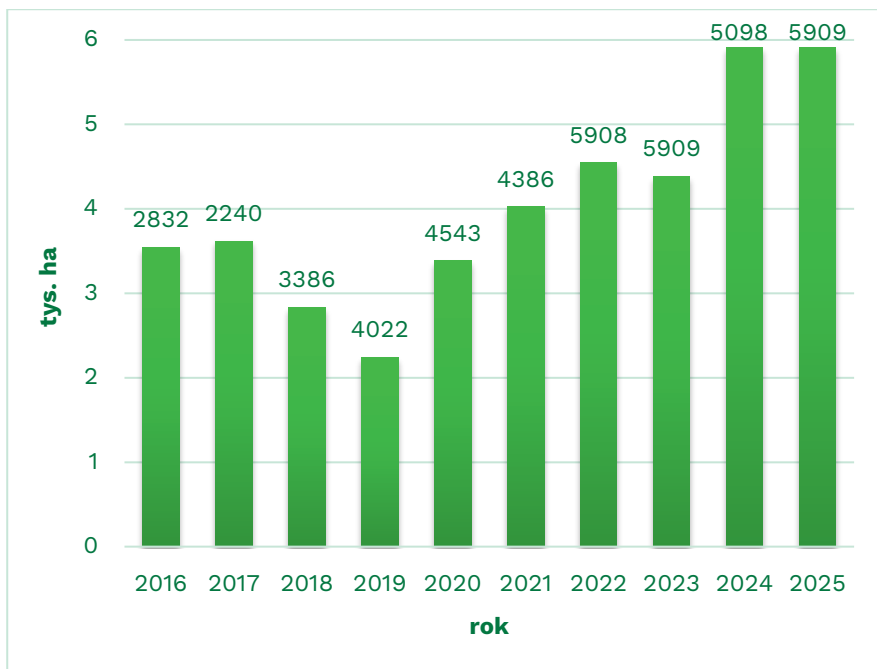
Odmiany grochu siewnego znajdujące się Krajowym rejestrze (KR) podzielone są na dwie grupy. Pierwszą grupę (ogólnoużytkową) stanowią odmiany wyłącznie wąsolistne, o średniowysokich roślinach, białych kwiatach i żółtych nasionach. Nasiona tych odmian przeznaczone są głównie na paszę, ale większość odmian nadaje się również na cele kulinarne. Przydatność kulinarna jest określana poprzez laboratoryjną analizę szybkości chłonięcia wody, wskazującej pośrednio o łatwości rozgotowywania się nasion. Druga grupa obejmuje odmiany pastewne, które różnią się

między sobą wysokością roślin, ulistnieniem, barwą kwiatów i nasion. Odmiany pastewne cechują się także nieco większą zawartością białka i włókna surowego w nasionach, w porównaniu do odmian ogólnoużytkowych. Odmiany grochu (przede wszystkim pastewne), wykorzystywane są do sporządzania mieszanek zbożowo-bobowatych (zbożowo-strączkowych). Mieszanki takie, mogą być uprawiane na nasiona (na cele paszowe) lub zielonkę. Niektóre odmiany grochu, odznaczające się dłuższą łodygą były hodowane z przeznaczeniem głównie do tego typu zasiewów.

Z roślin bobowatych grubonasiennych groch jest najbardziej konkurencyjny względem zachwaszczenia, stąd może być z powodzeniem uprawiany w rolnictwie ekologicznym. Również ze względu na stosowanie niewielkich dawek nawozów i środków ochrony roślin, uprawy grochu lub mieszanki z grochem polecane są do wykorzystania w rolnictwie zrównoważonym, w tym integrowanej produkcji.

Aktualnie w Krajowym rejestrze (KR) wpisane są 33 odmiany grochu siewnego – 9 pastewnych i 24 ogólnoużytkowe, w tym jedna odmiana ozima. Zimująca odmiana grochu siewnego została po raz pierwszy zarejestrowana w br. Zdecydowana większość zarejestrowanych w Polsce odmian (27) pochodzi z krajowych ośrodków hodowlanych, a sześć jest pochodzenia zagranicznego.

W roku 2025 powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych była podobna jak w roku 2024, wyniosła blisko 6 tys. ha i była największa w ostatnim dziesięcioleciu. W roku 2025, największą powierzchnię rozmnożeń w grupie odmian ogólnoużytkowych miały odmiany Astronoute (1865 ha), Batuta (512 ha) i Feroe (256 ha). Natomiast w grupie odmian pastewnych na największej powierzchni reprodukowane były nasiona odmian Mefisto (384 ha), Milwa (266 ha) i Colin (197 ha). Z danych PIORiN wynika także, iż reprodukowana była większość odmian wpisanych do Krajowego rejestru. Ponadto, do oceny polowej zgłaszane są także plantacje nasienne odmian pochodzących ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA), a to może wskazywać na większe zainteresowanie sprzedażą nasion grochu w Polsce przez zagraniczne firmy nasienne. W roku 2025 kwalifikowano uprawy 14 takich odmian, o łącznej powierzchni 1639 ha, co stanowiło blisko 28% ogólnej powierzchni plantacji nasiennych grochu.

Rys.1. Powierzchnia plantacji nasiennych grochu siewnego zakwalifikowanych połowo w latach 2016-2025

W badaniach odmianowych COBORU, odmiany ogólnoużytkowe i pastewne grochu siewnego są testowane w ramach tej samej serii doświadczeń, umożliwiając pełne porównanie odmian, niezależnie od przynależności do grupy użytkowej. Dzięki temu możliwe jest wskazanie różnych walorów odmian, które pozwolą lepiej je wykorzystać w szerokiej praktyce.

Powszechnym kierunkiem hodowli odmian grochu siewnego jest ich wąsistość. W grupie odmian ogólnoużytkowych nie ma już form liściastych, a wśród odmian pastewnych pozostały tylko dwie odmiany (Hubal i Roch), będące już od dawna w KR. Użytkownikom oferuje się odmiany mniej wylegające, o wyraźnie lepszej szywności, a zatem łatwiejsze do zbioru. Dodatkowo prowadzone są prace hodowlane nad skróceniem łodygi. Jedynie pastewne odmiany Colin, Muza, Mefisto i Roch cechują się wyższymi roślinami, w związku z czym bardziej nadają się jako komponent do mieszanek (np. z jęczmieniem jarym) i do uprawy na zielonkę.

W roku 2026 do Krajowego rejestru wpisano trzy nowe odmianę ogólnoużytkowe. Dwie spośród nich były odmianami tradycyjnymi jarymi, wysiewanymi wiosną: odmiana SM Monter pochodząca z hodowli krajowej oraz Jungko z zagranicznej. Ponadto, po raz pierwszy zarejestrowano zagraniczną odmianę ozimą Feroe, której nasiona wysiewa się jesienią. Zaletą uprawy tej formy grochu jest lepsze wykorzystanie przez rośliny zimowych zasobów wody, zwłaszcza w okresie często występującej suszy wiosennej oraz wcześniejszy, o około dwa tygodnie termin zbioru nasion w porównaniu do grochu jarego, dzięki czemu jest ona dobrym przedplonem dla zbóż oraz rzepaku ozimego. Siew grochu ozimego powinien odbywać się w drugiej dekadzie października, po to, aby rośliny przed zimą osiągnęły wysokość ok. 2-4 cm. Zbyt wybujałe rośliny w okresie zimowym są bardziej podatne na ryzyko wymarznienia.

W tabelach uwzględniono również wyniki odmian niektórych odmian pochodzących z katalogu CCA, a niewpisanych do KR, które uzyskały pozytywną ocenę wartości gospodarczej w doświadczeniach rozpoznawczych i zostały włączone do badań PDO.

Wykaz odmian znajdujących się w KR podano w tabeli 1, a wyniki ważniejszych cech rolniczo-użytkowych w tabelach 2-5, z wyodrębnionym podziałem odmian, zgodnie ze sposobem ich wykorzystania. W ostatnich czterech latach, w doświadczeniach porejestrowych nie badano dziewięciu odmian wpisanych do Krajowego rejestru (Akord, Cysterski, Mecenas, Model, Muza, Roch, Sokolik, Starski i Tytus).

3.1. **Charakterystyka odmian grochu siewnego wpisanych do Krajowego rejestru w roku 2026**

Jungko (d. LD16PP002)

Odmiana jara, ogólnoużytkowa wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona, do wykorzystania na paszę i do konsumpcji.

Plon nasion i plon białka bardzo duży. Nasiona żółte, masa 1000 nasion duża. Zawartość białka ogólnego w nasionach średnia, włókna surowego dość mała.

Termin i okres kwitnienia średni, dojrzewania nieco krótszy od średniego. Równomierność dojrzewania dobra. Rośliny średniej wysokości. Odporność na wyleganie w okresie kwitnienia i przed zbiorem dość duża. Odporność na fuzaryjne wędnięcie – dość duża, na mączniaka prawdziwego, mączniaka rzekomego i zgorzelową plamistość – średnia.

Reprezentant zachowującego odmianę: Lemaire Deffontaines

SM Monter (d. PRH 371/23)

Odmiana jara, ogólnoużytkowa wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona, do wykorzystania na paszę i do konsumpcji.

Plon nasion i plon białka duży. Nasiona żółte, masa 1000 nasion duża. Zawartość białka ogólnego w nasionach dość mała, włókna surowego średnia.

Termin kwitnienia i dojrzewania nieco krótszy od średniego, okres kwitnienia średni. Równomierność dojrzewania dobra. Rośliny średniej wysokości. Odporność na wyleganie w okresie kwitnienia i przed zbiorem średnia. Odporność na mączniaka prawdziwego i zgorzelową plamistość – średnia, na fuzaryjne wędnięcie i mączniaka rzekomego – dość mała.

Zachowujący odmianę: Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR

Feroe

Odmiana ozima, ogólnoużytkowa wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona, do wykorzystania na paszę i do konsumpcji.

Plon nasion i plon białka duży do bardzo dużego. Nasiona żółte, masa 1000 nasion średnia. Zawartość białka ogólnego w nasionach dość mała, włókna surowego średnia.

Termin i okres kwitnienia średni, dojrzewania dłuższy od średniego. Równomierność dojrzewania dość dobra. Rośliny średniej wysokości. Odporność na wyleganie w czasie kwitnienia dość duża, przed zbiorem duża. Odporność na fuzaryjne wędnięcie – duża do bardzo dużej, zgorzelową plamistość i mączniaka rzekomego – dość duża, mączniaka prawdziwego i rdzę – średnia.

Reprezentant zachowującego odmianę: NPZ Polska sp. z o.o.

Tabela 1

Groch siewny. Wykaz odmian zarejestrowanych (KR) i niektórych z CCA

Lp.	Odmiany	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący reprezentant (numer adresowy)	Typ ulistnienia	Barwa kwiatów/ nasion	Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasieniowych (ha)				
						2025	2024	2023	2022	
						6				
						ogólnoużytkowe				
1	*Akord ^{x/}	2012	1	SL	b/ż					
2	*Asgard	2023	556	SL	b/ż	30	23			
3	*Astronaute	2017	1357	SL	b/ż	1865	1832	1710		1256
4	*Batuta	2009	153	SL	b/ż	513	564	486		860
5	*Cysterski ^{x/}	2008	1	SL	b/ż	101	55	70		39
6	*Feroe ^{oz/}	2026	1357	SL	b/ż	256	35	19		
7	*Grot	2020	1	SL	b/ż	82	20	164		101
8	*Jowisz	2023	1	SL	b/ż	5				
9	Jungko	2026	1048	SL	b/ż					
10	*Kazek	2020	153	SL	b/ż	112	60	50		13
11	*Mandaryn	2019	618	SL	b/ż	17	6	92		97
12	Massko	2025	1048	SL	b/ż					
13	*Mecenas ^{x/}	2012	618	SL	b/ż	23	104	76		135
14	*Nemo	2019	153	SL	b/ż	73	152	152		275

Lp.	Odmiany	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący/ reprezentant (numer adresowy)	Typ ulistnienia	Barwa kwiatów/ nasion	Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasieniowych (ha)			
						2025	2024	2023	2022
cd. ogólnużytkowe						6			
15	*Olimp	2017	1	SL	b/ż	79	301	121	291
16	*Prosper	2020	1046	SL	b/ż		37	42	21
17	*SM Market	2023	618	SL	b/ż	72	90	17	
18	SM Monter	2026	618	SL	b/ż				
19	*Słarski ^{x/}	2016	1	SL	b/ż			19	5
20	*Tarchalska	2004	153	SL	b/ż	5		22	43
21	*Twister	2024	153	SL	b/ż	10	2		
22	*Tytan	2021	1	SL	b/ż	50	32	10	
23	*Tytus ^{x/}	2017	153	SL	b/ż		4	41	7
24	*Ursus	2024	1	SL	b/ż	14			
25	*Autentic	CCA	388	SL	b/ż	205	60	20	
26	*Iconic	CCA	556	SL	b/ż	25			
27	*Kameleon	CCA	389	SL	b/ż	242	295	37	30
28	*Kaplan	CCA	891	SL	b/ż		49	25	
29	*Orchestra	CCA	556	SL	b/ż	64	255	95	107
30	*Ostinato	CCA	556	SL	b/ż	152	146	225	158

Lp.	Odmiany	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący reprezentant (numer adresowy)	Typ ulistnienia	Barwa kwiatów/nasion	Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasieniowych (ha)			
						2025	2024	2023	2022
31	*Symbios	2	3 556	4 SL	5 b/ż	224	122	6	
pastewne									
32	*Colin	NZ	2022	153	SL	197	145	15	2
33	Hubal	N	2005	153	LPP	8	21	15	39
34	*Mefisto	NZ	2019	618	SL	384	353	84	97
35	*Milwa	N	2005	618	SL	266	200	171	196
36	*Model ^{x/}	N	2011	618	SL				
37	*Muza ^{x/}	NZ	2009	618	SL				
38	Roch ^{x/}	NZ	2000	1	LPP	38	23	18	4
39	*Sokolik ^{x/}	N	2001	1	SL	49	34		
40	*Turnia	N	2011	1	SL	21	320	150	241
Łączna powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasieniowych (ha)**						5909	5908	4386	4543

Kol. 1: * – odmiana chroniona krajowym lub wspólnotowym wyłącznym prawem hodowcy; oz/ - forma ozima, ^{x/} – odmiana niebadana w latach 2022-2025 (pominięta w tab. 2 i 3); N – odmiana nasienna, NZ – odmiana nasienno-zielonkowa

Kol. 2: CCA – odmiana z katalogu CCA, niewpisana do KR, która uzyskała pozytywną ocenę wartości gospodarczej w doświadczeniach rozpoznawczych i została włączona do badań PDO

Kol. 4: SL – wasy czepne zamiast listków (typ afilia), LPP – liście parzysto-pierzaste

Kol. 5: b – biała, br – brązowa, bz – brązowozielona, czp – czerwonopurpurowa, róż – różowa, w – wielobarwna, ż – żółta; na podstawie badań OWT

Kol. 6: ** – wg danych PIORIN; w latach 2022-2025 kwalifikacją objęto również odmiany ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA)

Tabela 2

Groch siewny (jary). Plon nasion i białka ogólnego odmian

Lp.	Odmiany	Plon nasion (dt z ha; % wzorca)				Plon białka ogólnego (kg z ha; % wzorca)			
		2025	2024	2023	2022	2025	2024	2023	2022
	1	2				3			
	Wzorzec	43,3	31,4	39,3	42,2	806	600	716	834
		ogólnoużytkowe							
1	Asgard	101	105	108	106	98	103	104	103
2	Astronaute	104	109	105	103	102	109	103	102
3	Batuta	100	95	100	100	103	99	100	101
4	Grot	102	105	101	104	97	102	100	101
5	Jowisz	99	95	100	103	99	91	98	98
6	Jungko	109	114			109	115		
7	Kazek	94	98	104	97	93	96	102	96
8	Mandaryn		103	97	98		104	99	99
9	Massko	103	108	109		103	109	110	
10	Nemo		90	101	97		88	99	94
11	Olimp		92	99	101		98	107	106

Lp.	Odmiany	Plon nasion (dt z ha; % wzorca)					Plon białka ogólnego (kg z ha; % wzorca)				
		2025	2024	2023	2022		2025	2024	2023	2022	
		2					3				
cd. ogólnoużytkowe											
12	Prosper			97	108				92		110
13	SM Market	102	100	102	102		101	97	98		96
14	SM Monter	102	102				99	98			
15	Tarchalska		102	95	98			98	96		93
16	Twister	96	91	99	102		96	91	98		100
17	Tytan		97	100	97			95	98		93
18	Ursus	98	94	102	101		94	91	98		98
19	Autentic CCA	105	108	104	113		103	105	99		110
20	Iconic CCA	107	105	107			103	107	105		
21	Kameleon CCA	104	106	108	105		105	108	108		103
22	Kaplan CCA	100	103	104	105		107	112	112		112
23	Orchestra CCA	102	110	103	104		108	116	109		106
24	Ostinato CCA	106	104	108	104		104	103	105		100

Lp.	Odmiany	Plon nasion (dt z ha; % wzorca)					Plon białka ogólnego (kg z ha; % wzorca)				
		2025	2024	2023	2022		2025	2024	2023	2022	
		2					3				
25	Symbios _{CCA}	107	108	105	107		103	107	103		106
pastewne											
26	Colin	96	96	99	99		100	92	100		100
27	Hubal	88	98	94	97		97	105	102		105
28	Mefisto	93	94	106	101		94	91	103		98
29	Milwa		94	89	95			96	89		97
30	Turnia	93	101	92	97		91	100	94		97
Liczba doświadczeń		32	27	29	29		32	27	29		29

Kol. 1: wzorzec – średnia z wszystkich odmian badanych w danym roku w doświadczeniach PDO

Tabela 3

Groch siewny (jary). Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian

Lp.	Odmiany	Masa 1000 nasion		Zawartość		Długość okresu od siewu do:			Długość fazy kwitnienia	Wysokość roślin	
		g	% s.m.	białka ogólnego	włókna surowego	rozpoczątku kwitnienia	dojrzalości technicznej	liczba dni			
1		2	3	4	5	6	7	8			
	Średnia	227	21,9	6,1	67	104	15	86			
				ogólnoużytkowe							
1	Asgard	227	21,4	6,0	66	103	15	84			
2	Astronaute	230	21,7	6,1	65	103	15	83			
3	Batuta	223	22,4	5,9	69	105	14	88			
4	Grot	233	21,4	6,4	65	103	15	85			
5	Jowisz	224	21,4	6,1	68	105	15	89			
6	Jungko	238	22,0	5,8	67	103	15	86			
7	Kazek	247	21,6	5,7	67	104	16	92			
8	Mandaryn	235	22,4	6,0	66	103	15	81			
9	Massko	245	22,1	6,1	66	103	15	88			
10	Nemo	238	21,5	5,8	68	105	15	91			
11	Olimp	235	23,4	6,1	67	104	16	89			

Lp.	Odmiany	Masa 1000 nasion g	Zawartość włókna surowego		Długość okresu od siewu do:			Długość fazy kwitnienia	Wysokość roślin cm
			białka ogólnego	% s.m.	początku kwit- nienia	dojrzalości technicznej	liczba dni		
cd. ogólnoużytkowe									
12	Prosper	225	21,8	6,1	65	103	16	85	
13	SM Market	214	21,3	6,0	69	104	14	87	
14	SM Monter	241	21,4	6,2	65	103	15	83	
15	Tarchalska	236	21,4	6,0	65	103	15	85	
16	Twister	196	21,8	6,4	66	104	17	88	
17	Tytan	245	21,4	5,9	68	105	13	84	
18	Ursus	220	21,2	6,2	68	105	16	88	
19	Autentic cca	230	21,4	6,0	67	103	14	83	
20	Iconic cca	235	21,7	bd	67	103	13	88	
21	Kameleon cca	234	22,0	6,0	65	103	16	85	
22	Kaplan cca	209	23,5	6,4	66	104	16	86	
23	Orchestra cca	241	23,0	5,9	65	103	16	83	
24	Ostinato cca	214	21,5	6,0	67	104	15	85	

Lp.	Odmiany	Masa 1000 nasion g	Zawartość		Długość okresu od siewu do:			Długość fazy kwitnienia	Wysokość roślin cm
			białka ogólnego	włókna surowego % s.m.	początku kwit- nienia	dojrzalości technicznej			
						3	4		
25	Symbios CCA	230	21,6	5,7	66	103	15	86	
pastewne									
26	Colin	198	22,1	6,6	68	105	16	94	
27	Hubal	228	23,9	6,0	69	104	13	85	
28	Mefisto	226	21,6	6,5	69	105	16	98	
29	Milwa	218	22,3	6,5	66	103	15	74	
30	Turnia	195	22,0	6,4	66	104	15	85	
Liczba doświadczeń		114	33	15	124	118	122	124	

Kol. 4: bd – brak danych

cd. tabeli 3

Lp.	Odmiany	Odporność na wyleganie		Równomierność dojrzewania	Odporność na choroby				
		po zakończeniu kwitnienia	przed zbiorem		fuzaryjne wędnięcie	zgorzelowa plamistość	mączniak prawdziwy	mączniak rzekomy	
1		9	10	11	12	13	14	15	
		ogólnoużytkowe							
1	Asgard	6	6	5	4	5	5	5	
2	Astronaute	5	6	5	4	5	5	5	
3	Batuta	5	5	5	6	5	5	5	
4	Grot	5	3	5	5	5	5	5	
5	Jowisz	5	6	5	6	5	5	5	
6	Jungko	6	6	6	6	5	5	5	
7	Kazek	5	5	5	6	5	5	5	
8	Mandaryn	5	6	6	5	5	5	5	
9	Massko	5	5	5	5	5	5	6	
10	Nemo	5	5	4	6	5	5	5	
11	Olimp	6	6	5	5	5	5	5	
12	Prosper	5	6	5	5	5	4	5	

Lp.	Odmiany	Odporność na wyleganie		Równomierność dojrzewania	Odporność na choroby									
		po zakończeniu kwitnienia	przed zbiorem		fuzaryjne wędnięcie	zgorzelowa plamistość	mączniak prawdziwy	mączniak rzekomy						
									9	10	11	12	13	14
	1													
cd. ogólnoużytkowe														
13	SM Market	5	6	5	6	5	5	5	5	5				
14	SM Monter	5	5	6	4	5	5	5	5	4				
15	Tarchalska	5	6	5	4	5	5	5	5	5				
16	Twister	4	4	5	5	5	5	5	5	4				
17	Tytan	5	4	4	5	5	5	5	5	5				
18	Ursus	5	5	5	6	5	5	5	5	5				
19	Autentic CCA	5	6	5	4	5	5	5	5	5				
20	Iconic CCA	5	6	5	5	5	5	5	5	5				
21	Kameleon CCA	5	6	5	5	5	5	5	5	5				
22	Kaplan CCA	5	5	5	5	5	5	5	5	5				
23	Orchestra CCA	5	5	5	4	5	5	5	5	5				
24	Ostinato CCA	6	6	5	5	5	5	5	5	5				

Lp.	Odmiany	Odporność na wyleganie		Równomierność dojrzewania	Odporność na choroby				
		po zakończeniu kwitnienia	przed zbiorem		fuzaryjne wędnięcie	zgorzelowa plamistość	mączniak prawdziwy	mączniak rzekomy	
25	Symbios CCA	9	10	11	12	13	14	15	
		5	5	5	4	5	5	5	
		pastewne							
26	Colin	5	5	5	6	5	5	5	
27	Hubal	2	1	5	5	5	4	5	
28	Mefisto	5	6	5	6	6	5	6	
29	Milwa	4	4	5	4	5	5	4	
30	Turnia	4	3	5	6	5	5	5	
Liczba doświadczeń		51	112	119	20	38	30	21	

Kol. 2-15: wyniki z lat 2022-2025

Kol. 9-15: wyniki ocen zbonitowane: 9 – bardzo duża, 7 – duża, 5 – średnia, 3 – mała, 1 – bardzo mała

Tabela 4

Groch siewny (ozimy). Plon nasion i białka ogólnego (% wzorca) i niektóre cechy użytkowe odmian

Lp.	Odmiany	Plon nasion (dt z ha; % wzorca)		Plon białka ogólnego (kg z ha; % wzorca)		Masa 1000 nasion	Zawartość		
		2025	2024	2025	2024		białka ogólnego	włókna surowego	
		2		3		g	5	6	
	Wzorzec/ średnia	56,6	48,1	1002	940	209	21,9		
ogólnoużytkowe									
1	Feroe	105	106	108	108	199	22,1	7,1	
2	Casini CCA	98	98	94	95	216	21,3	bd	
3	Lapony CCA	98	95	99	97	212	22,4	bd	
Liczba doświadczeń		6	4	6	4	10	6	8	

Kol. 1: wzorzec – średnia z badanych odmian

Kol. 4: bd – brak danych

Tabela 5

Groch siewny (ozimy). Wazniejsze cechy rolniczo-uzytkowe odmian

Lp.	Odmiany	Stan roślin		Długość okresu od siewu do:			Długość fazy kwitnienia liczba dni	Wysokość roślin cm	
		przed zimą	po zimie	początku kwitnienia	dojrzałości technicznej				
					skala 9°	3			4
		2							7
	Średnia	7,7	7,4	126 (06.05)	176 (25.06)	26	76		
ogólnoużytkowe									
1	Feroe	7,7	7,3	126	177	27	78		
2	Casini CCA	7,7	7,4	127	175	26	74		
3	Lapony CCA	7,7	7,6	125	174	26	75		
Liczba doświadczeń		10	10	11	11	11	10		

cd. tabeli 5

Lp.	Odmiany	Odporność na wyleganie		Równomierność dojrzewania	Odporność na choroby				
		po zakończeniu kwitnienia	przed zbiorem		fuzaryjne wędnięcie	zgorzelowa plamistość	mączniak prawdziwy	mączniak rzekomy	
1		8	9	10	11	12	13	14	
ogólnoużytkowe									
1	Feroe	5	6	4	8	6	5	6	
2	Casini cca	6	5	5	5	5	5	5	
3	Lapony cca	5	4	5	2	4	5	4	
Liczba doświadczeń		5	11	11	4	3	4	4	

Kol. 2-14: wyniki z lat 2025 i 2024

Kol. 13-19: wyniki ocen zbonitowane; 9 – bardzo duża, 7 – duża, 5 – średnia, 3 – mała, 1 – bardzo mała

ŁUBIN BIAŁY

4. Łubin biały

Łubin biały jest gatunkiem o największych wymaganiach co do stanowiska, w porównaniu do dwóch innych gatunków łubinów uprawianych w Polsce. Cechuje się też większym potencjałem plonowania i większą masą 1000 nasion. Średni plon nasion uzyskany w doświadczeniach COBORU w ostatnich sezonach wegetacyjnych wyniósł od 31,7 dt z ha do 39,4 dt z ha, a średnio najwyższe plony uzyskano w roku 2022 i 2025. Wegetacja łubinu białego jest przeważnie nieco dłuższa niż łubinu wąskolistnego i żółtego, szczególnie w północnych rejonach Polski i w warunkach nadmiaru opadów w miesiącach letnich, które obserwowano w tej części kraju w roku 2025. Produkcja materiału siewnego odmian łubinu białego mimo, że w ostatnich latach wykazywała tendencję wzrostową, w roku 2025 była przeprowadzona jedynie na 99 ha. W porównaniu z pozostałymi gatunkami roślin bobowatych grubonasiennych produkcja nasiennej tego gatunku ma stosunkowo małe znaczenie. Wzrost zainteresowania uprawą łubinu białego jest potrzebny, nie tylko ze względu na przynależność do grupy roślin o szczególnych walorach, ale również ze względu na bardzo korzystne cechy jakościowe nasion. Wyniki badań wartości gospodarczej (WGO) wykazują, że zawartość białka ogólnego w nasionach łubinu białego wynosi średnio około 36% s.m. Zawierają też średnio 12% tłuszczu surowego w s.m., czyli prawie dwukrotnie więcej niż nasiona obu pozostałych gatunków łubinów. Natomiast zawartość włókna surowego w s.m, którego obecność w nasionach nie jest wskazana, wynosi kilkanaście procent, podobnie jak u innych gatunków łubinów. Nasiona łubinu białego mogłyby być wykorzystywane na znacznie szerszą skalę, gdyż nadają się na cele paszowe, ale również do wykorzystania konsumpcyjnego.

Przez wiele lat ruch odmianowy w łubinie białym w zasadzie nie istniał, a w Krajowym rejestrze (KR) były wpisane, jedynie dwie odmiany: Butan (niesamokończaca) i Boros (samokończaca). Wznowienie badań WGO miało miejsce w roku 2021, gdy zgłoszono do KR nowe odmiany z dwóch różnych krajowych firm hodowlanych. W związku z tym zaczęła rosnąć sukcesywnie liczba odmian w KR. W ostatnich latach corocznie do KR wpisuje się nowe odmiany. Mimo, że nie jest ich dużo, stan KR rośnie. W roku 2026 zarejestrowano zagraniczną odmianę Dieta o niesamokończącym typie wzrostu.

Ze względu na zwiększenie liczby odmian w KR, od roku 2023 zakres badań rozszerzono o doświadczenia porejestrowe, w których, w systemie ciągłym, testowane są wszystkie aktualnie zarejestrowane odmiany.

Wykaz odmian znajdujących się w KR zamieszczono w tabeli 1, a dane dotyczące najważniejszych cech rolniczo-użytkowych w tabelach 2 i 3.

4.1. Charakterystyka odmiany łubinu białego wpisanej do Krajowego rejestru w roku 2025

Dieta

Odmiana niesamokończąca, niskoalkaloidowa, przeznaczona do uprawy na nasiona paszowe.

Plon nasion i białka duży do bardzo dużego. Masa 1000 nasion bardzo duża. Zawartość białka ogólnego w nasionach dość duża, tłuszczu surowego dość mała, włókna surowego średnia, alkaloidów – powyżej średniej.

Termin kwitnienia roślin dość późny, okres kwitnienia średni. Termin dojrzewania roślin dość późny. Rośliny bardzo wysokie. Odporność roślin na wyleganie przed zbiorem dość duża. Równomierność dojrzewania średnia. Udział roślin zielonych przed zbiorem dość mały. Odporność na antraknozę dość duża.

Reprezentant zachowującego odmianę: Prograin Zia s.r.o.

Tabela 1

Łubin biały. Wykaz odmian zarejestrowanych

Lp.	Odmiany	Rok wpisania do Krajowego rejestr	Zachowujący (numer adresowy)	Barwa kwiatów	Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych (ha)				
					2025	2024	2023	2022	5
1	* Boros SK	2003	618	nieb-b			1		
2	* Butan	2000	618	nieb-b		155	145	101	
3	Dieta	2026	1331	nieb-b		115			
4	* Kulig	2023	1	nieb-b	8	3			
5	* SM Beter	2024	618	b	89	8			
6	* SM Bolid	2025	618	b	2				
Łączna powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych (ha)					99	281	146	101	

Kol. 1: * – odmiana chroniona krajowym lub wspólnotowym wyłącznym prawem hodowcy wg stanu na dzień 30.05.2026;

SK – odmiana samokończąca

Kol. 4: b – biała, nieb-b – niebiesko – biała, na podstawie badań OWT

Kol. 5: wg danych PIORIN

Tabela 2

Łubin biały. Plon nasion i białka ogólnego odmian

Lp.	Odmiany	Plon nasion (dt z ha; % wzorca)				Plon białka ogólnego (kg z ha; % wzorca)			
		2025		2024		2023		2022	
		2025	2024	2024	2023	2023	2022	2023	2022
	1	2				3			
	Wzorzec	38,0	33,6	31,7	39,4	1135	1028	973	1227
1	Boros	96	99	106	89	91	101	90	86
2	Butan	103	100	104	111	92	101	106	114
3	Dieta	92	105	111	117	108	116	104	114
4	Kulig	109	107	94	108	110	109	114	122
5	SM Belter	105	9	8	5	107	9	98	117
6	SM Bolid	9	9	8	5	9	9	8	5
Liczba doświadczeń		9	9	8	5	9	9	8	5

Kol. 2, 3: wzorzec – średnia z wszystkich odmian badanych w doświadczeniach PDO w danym roku

Tabela 3

Łubin biały. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian

Lp.	Odmiany	Masa 1000 nasion	Zawartość					Długość okresu od siewu do:			Długość fazy kwitnienia
			białka ogólnego	tluszczu surowego	włókna surowego	alkaloidów	początku kwitnienia	dojrzalości technicznej	liczba dni		
		g	% s.m.								
1		2	3	4	5	6	7	8	9		
	Średnia	282	35,8	12,1	14,6	0,021	60	128	24		
1	Boros	284	34,5	13,3	15,4	0,018	59	126	20		
2	Butan	288	35,8	12,1	14,4	0,018	58	126	24		
3	Dieta	318	36,8	11,1	14,3	0,036	62	131	24		
4	Kullig	277	35,7	11,8	14,4	0,020	59	126	24		
5	SM Belter	269	36,7	11,8	14,3	0,015	60	128	25		
6	SM Bolid	259	35,6	12,2	14,9	0,018	61	129	25		
Liczba doświadczeń		30	19	14	13	17	29	29	29		

cd. tabeli 3

Lp.	Odmiany	Wysokość roślin		Udział roślin zielonych przed zbiorem		Odporność na wyleganie przed zbiorem	Równomierność dojrzewania	Odporność na choroby		
		cm	%	%				Antraknoza		Szara plamistość liści łubinu
	1	10	11			12	13	14	15	16
	Średnia	63	7							
1	Boros	58	6	5	5	4	5	4	5	5
2	Butan	61	7	4	5	4	5	5	5	5
3	Dzieta	80	7	6	5	6	5	5	6	bd
4	Kulig	60	7	4	5	4	5	6	5	5
5	SM Belter	61	7	5	5	5	5	5	5	6
6	SM Bolid	61	7	5	5	5	5		4	5
	Liczba doświadczeń	31	6	11	27	2	15	2	15	2

Kol. 14: obserwację porażenia roślin przeprowadzono w fazie związanych strąków na pędzie głównym

Kol. 15: obserwację porażenia roślin przeprowadzono w fazie dojrzewania strąków na pędzie głównym

Kol. 12-16: wyniki ocen zbonitowane; 9 – bardzo duża, 7 – duża, 5 – średnia, 3 – mała, 1 – bardzo mała

ŁUBIN WĄSKOLISTNY

5. Łubin wąskolistny

Łubin wąskolistny jest rośliną bobowatą grubonasienną uprawianą na glebach średnich i lekkich, o mniejszym potencjale plonowania niż bobik, groch siewny i łubin biały. Korzyści wynikające z jego uprawy należy rozpatrywać zarówno ze względu na uzyskany plon nasion, jak i potencjalną wyżkę plonowania rośliny następczej. Włączenie łubinu do zmianowania, zwłaszcza na słabszych stanowiskach pozwala na znaczącą poprawę warunków do uprawy roślin następczych, którymi często są zboża.

Różnorodność odmianowa w tym gatunku jest duża. Do najważniejszych cech różnicujących odmiany należą: kierunek użytkowania, typ wzrostu, barwa kwiatów i nasion, potencjał plonowania, cechy jakościowe nasion, długość okresu wegetacji i inne. Dlatego wykorzystanie łubinu wąskolistnego w rolnictwie jest wielokierunkowe, choć raczej uznaje się go za roślinę niszową. Nasiona większości odmian z Krajowego rejestru (KR) cechują się niską zawartością alkaloidów, więc mogą stanowić wartościowy komponent białkowy w produkcji pasz. W łubinie wąskolistnym, jako jedynym wśród rodzimych gatunków łubinów, dostępne są dwie odmiany o wysokiej zawartości alkaloidów. Obie odmiany – Karo i Oskar są corocznie reprodukowane, a materiał siewny jest dostępny dla użytkowników. Odmiany o wysokiej zawartości alkaloidów są często wysiewane w poplonach na przyoranie masy zielonej w tych rejonach, gdzie uprawy mogą ulec zniszczeniu przez dzikie zwierzęta. W ostatnich latach reprodukcja odmiany Karo ma największy procentowy udział w powierzchni plantacji nasiennych tego gatunku. Wynika to zapewne z rosnącego zainteresowania wykorzystaniem łubinu wąskolistnego w zasiewach poplonowych jako „naturalnej fabryki azotu” i wzbogacenia stanowisk w masę organiczną w przypadku jesienno-przyorania roślin. Takie zastosowanie łubinu wąskolistnego zyskuje na znaczeniu, a ponadto rośliny nie wymagają nawożenia azotem mineralnych. Jednak najczęściej łubin wąskolistny uprawiany jest z przeznaczeniem na zbiór nasion wykorzystywane w żywieniu zwierząt.

Hodowla odmian łubinu wąskolistnego ma w Polsce długą tradycję, dlatego zdecydowana większość odmian z Krajowego rejestru (KR) (35) to formy rodzime, a tylko jedna pochodzi z hodowli zagranicznej. Większość odmian (32) cechuje się niską zawartością alkaloidów i niesamokończącym typem wzrostu roślin. Formy samokończące stanowią jedynie 11% ogólnej liczby odmian. Część rolników decyduje się na ich uprawę ze względu na bardziej równomierne i szybsze dojrzewanie. W minionym roku skreślono z KR

jedną krajową, niakoalkaloidową odmianę o samokończącym typie wzrostu – Sonet oraz wygasł okres wpisu w KR jednej krajowej niskoalkaloidowej odmiany o niesamokończącym typie wzrostu – Lazur.

Według danych Głównego Inspektoratu PIORiN, w roku 2025 powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych łubinu wąskolistnego wyniosła niemalże 3,0 tys. ha i była mniejsza w porównaniu do roku 2024 o 1,6 tys. ha (tab. 1). Mimo, że w ostatnich latach areal plantacji nasiennych tego gatunku był największy wśród roślin bobowatych grubonasiennych, to w roku 2025 jego reprodukcja okazała się mniejsza od powierzchni plantacji nasiennych grochu siewnego o 2911 ha. Nasiona większości odmian wpisanych do Krajowego rejestru są corocznie reprodukowane, zarówno z grupy form niesamokończących, jak i samokończących.

Tabela 1

Produkcja nasienne łubinu wąskolistnego i liczba odmian w badaniach rejestrowych COBORU

Wyszczególnienie	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych										
Bobowate grubonasienne* (tys. ha)	16,6	16,4	13,1	13,5	13,6	12,9	10,7	10,0	13,9	15,1
Łubin wąskolistny (tys. ha)	3,0	4,6	3,6	4,1	4,8	4,7	4,1	2,7	4,3	4,9
(%)	18	28	27	30	35	36	38	28	31	32
Liczba odmian w badaniach rejestrowych COBORU										
Bobowate grubonasienne* (szt.)	63	60	60	49	43	36	45	40	33	41
Łubin wąskolistny (szt.)	10	7	7	7	7	6	5	7	8	8
(%)	16	12	12	14	16	17	11	18	24	20

* - łącznie z soją

Liczba odmian nowo rejestrowanych w poszczególnych latach nie jest duża (1-4). W ostatnich czterech latach do KR wpisano w sumie dziesięć odmian. Niemniej liczba odmian w KR w wieloleciu wzrosła prawie trzykrotnie (2010 – 13 odmian, 2025 – 36 odmian). Na początku 2026 roku do Krajowego rejestru wpisano cztery nowe krajowe odmiany łąbinu wąskolistnego cechujące się niesamokończącym typem wzrostu i niską zawartością alkaloidów w nasionach, o nazwach: Balet, Breakdance, Mazur i SM Gryf.

W ostatnich czterech latach w doświadczeniach porejestrowych, poza formami gorzkimi (Karo i Oskar) nie badano odmian Kurant, Jowisz, Neron, Szot, Tytan i Zeus o niskiej zawartości alkaloidów i niesamokończącym wzroście oraz odmian samokończących Boruta i Szot. W latach 2025 i 2024 nie badano odmian Furman, Rumba, Samba i Twist, a w trzech ostatnich latach odmian Koral i Tango.

Wykaz odmian znajdujących się w KR podano w tabeli 1, a dane dotyczące najważniejszych cech rolniczo-użytkowych w tabelach 2 i 3.

5.1. Charakterystyka odmian łąbinu wąskolistnego wpisanych do Krajowego rejestru w roku 2026

Balet (d. WTD 4723)

Odmiana niesamokończąca, niskoalkaloidowa, przeznaczona do uprawy na nasiona paszowe.

Plon nasion duży, plon białka bardzo duży.

Masa 1000 nasion bardzo duża. Zawartość białka ogólnego w nasionach bardzo duża, tłuszczu surowego średnia, alkaloidów średnia, włókna surowego mała. Termin kwitnienia i dojrzewania roślin nieco późniejszy od średniej, okres kwitnienia średni. Rośliny wysokie. Odporność roślin na wyleganie w fazie końca kwitnienia i przed zbiorem średnia. Równomierność dojrzewania średnia. Odporność na szarą plamistość liści – duża, fuzaryjne wędnięcie – dość duża, na antraknozę – średnia.

Zachowujący odmianę: Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o.

Breakdance (d. WTD 4623)

Odmiana niesamokończąca, niskoalkaloidowa, przeznaczona do uprawy na nasiona paszowe.

Plon nasion i białka duży do bardzo dużego. Masa 1000 nasion średnia. Zawartość białka ogólnego w nasionach, tłuszczu surowego i alkaloidów

średnia, włókna surowego większa od średniej. Termin kwitnienia i dojrzewania roślin oraz okres kwitnienia średni. Rośliny średniej wysokości. Odporność roślin na wyleganie w fazie końca kwitnienia i przed zbiorem średnia. Równomierność dojrzewania średnia. Odporność na fuzaryjne wędnięcie, antraknozę i szarą plamistość liści średnia.

Zachowujący odmianę: Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o.

Mazur (d. WTD 4523)

Odmiana niesamokończąca, niskoalkaloidowa, przeznaczona do uprawy na nasiona paszowe.

Plon nasion i białka duży. Masa 1000 nasion mała. Zawartość białka ogólnego w nasionach duża, tłuszczu i włókna surowego średnia, alkaloidów mała. Termin kwitnienia i dojrzewania roślin oraz okres kwitnienia średni. Rośliny średniej wysokości. Odporność roślin na wyleganie w fazie końca kwitnienia i przed zbiorem dość duża. Równomierność dojrzewania średnia. Odporność roślin na fuzaryjne wędnięcie i szarą plamistość liści dość duża, na antraknozę dość mała.

Zachowujący odmianę: Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o.

SM Gryf (d. PRH 659/23)

Odmiana niesamokończąca, niskoalkaloidowa, przeznaczona do uprawy na nasiona paszowe.

Plon nasion i białka bardzo duży. Masa 1000 nasion mniejsza od średniej. Zawartość białka ogólnego w nasionach, tłuszczu i włókna surowego oraz alkaloidów średnia. Termin kwitnienia i dojrzewania roślin nieco późniejszy od średniego, okres kwitnienia średni. Rośliny dość wysokie. Odporność roślin na wyleganie w fazie końca kwitnienia i przed zbiorem dość mała. Równomierność dojrzewania dość mała. Odporność na fuzaryjne wędnięcie i szarą plamistość liści dość duża, na antraknozę średnia.

Zachowujący odmianę: Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR

Tabela 1

Łubin wąskolistny. Wykaz odmian zarejestrowanych

Lp.	Odmiany	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący (numer adresowy)	Barwa kwiatów	Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych (ha)				
					2025	2024	2023	2022	2021
					5				
					niesamokończące wysokoalkaloidowe				
1	*Karo ^{x/}	2001	1	nieb	538	925	764	891	
2	*Oskar ^{x/}	2012	618	nieb-b	197	302	183	187	
					niesamokończące niskoalkaloidowe				
3	*Agat	2019	618	nieb	287	316	126	71	
4	*Balet	2026	1	b					
5	*Bazalt	2019	618	b-fiol		150	104	80	
6	*Bolero	2016	1	nieb	98	67	69	238	
7	*Breakdance	2026	1	b					
8	*Dalbor	2011	618	nieb	97	78	31	172	
9	*Furman	2020	618	nieb		19	15	26	
10	*Jowisz ^{x/}	2016	618	nieb					
11	*Koral	2016	618	róż					
12	*Kurant ^{x/}	2014	1	nieb					
13	*Mazur	2026	1	b					
14	*Nefyt	2025	1	b	1				

Lp.	Odmiany	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący (numer adresowy)	Barwa kwiatów	Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych (ha)					
					2025	2024	2023	2022	2021	
cd. niesamokończące niskokaloidowe										
15	*Neron ^{x/}	2017	618	b						
16	*Pogo	2023	1	nieb	2					
17	*Roland	2017	618	b	32	102	143			42
18	Rumba	2015	1	b	156	241	117			137
19	Salsa	2015	1	b	1	59	30			10
20	Samba	2017	1	b		104	112			202
21	*SM Cyrkon	2024	618	nieb	21	1				
22	*SM Filemon	2024	618	nieb	21	1				
23	SM Gryf	2026	618	b						
24	*SM Kastor	2023	618	nieb	43	16	2			
25	*SM Orion	2022	618	nieb	107	116	36			6
26	*SM Tales	2023	618	b	28	15	2			
27	*Swing	2019	1	nieb	215	339	258			284
28	*Tango	2012	1	b	433	688	531			692
29	*Twist	2020	1	b		69	30			37
30	*Tytan ^{x/}	2016	618	b			4			16
31	*Zeus ^{x/}	2002	618	bjróż						

Lp.	Odmiany	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący (numer adresowy)	Barwa kwiatów	Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych (ha)				
					2025	2024	2023	2022	2021
32	Zorba	2021	1	nieb	19	53	10	5	
samokończące niskokaloidowe									
33	*Boruta ^{x/}	2002	618	b	4	8	5		87
34	*Homer	2018	618	b			129		89
35	*Regent	2009	618	nieb	396	627	655		680
36	*Szot ^{x/}	2018	1	nieb	21	118	62		63
Łączna powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych (ha)**					2998	4611	3605		4126

Kol. 1: * – odmiana chroniona krajowym lub wspólnotowym wyłącznym prawem hodowcy, ^{x/} – odmiana niebadana w latach 2022-2025 (pominięta w tab. 2.3)
Kol. 4: b – biała, bjróż – bardzo jasnoróżowa, b-fiol – biała z odcieniem fioletowym, nieb – niebieska, nieb-b – niebieskobiąta, róż – różowa; na podstawie badań OWT

Kol. 5: wg danych PIORIN; **, – w latach 2022-2025 kwalifikacją objęto również odmiany ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA)

Tabela 2

Łubin wąskolistny. Plon nasion i białka ogólnego odmian (% wzorca)

Lp.	Odmiany	Plon nasion (dt z ha; % wzorca)				Plon białka ogólnego (kg z ha; % wzorca)				
		2025	2024	2023	2022	2025	2024	2023	2022	2022
	1	2				3				
	Wzorzec	19,7	21,8	21,3	20,4	467	548	486		506
niesamokończące niskokaloidowe										
1	Agat	101	110	110	110	97	109	104		111
2	Balet	101	107			105	115			
3	Bazalt	92	96	97	99	96	101	97		100
4	Bolero	107	106	104	101	104	104	100		98
5	Breakdance	109	105			108	105			
6	Dalbor		97	98	103		98	100		103
7	Furman			98	110			98		108
8	Koral				98					96
9	Mazur	104	104			108	106			
10	Nefryt	98	106	96		100	112	106		
11	Pogo	111	102	102	102	107	102	104		108
12	Roland	111	106	104	107	109	102	101		106
13	Rumba			76	82			83		86
14	Salsa	97	96	98	101	98	104	104		105
15	Samba			102	98			103		99

Lp.	Odmiany	Plon nasion (dt z ha; % wzorca)				Plon białka ogólnego (kg z ha; % wzorca)			
		2025	2024	2023	2022	2025	2024	2023	2022
		2				3			
		cd. niesamokorzystające niskokalorydowe							
16	SM Cyrkon	96	101	107	103	95	98	106	99
17	SM Filemon	96	101	103	106	96	101	104	103
18	SM Gryf	111	112			106	114		
19	SM Kastor	97	103	103	110	97	101	101	108
20	SM Orion	104	105	102	105	105	103	101	105
21	SM Tales	97	99	106	108	102	99	108	109
22	Swing		81	96	99		83	95	95
23	Tango				92				96
24	Twist			84	87			86	87
25	Zorba	97	95	97	100	98	100	101	103
		samokorzystające niskokalorydowe							
26	Homer		99	99	105		95	96	103
27	Regent	97	102	101	103	96	100	100	99
Liczba doświadczeń		26	22	22	23	26	22	22	23

Kol. 1: wzorzec; 2025, 2024, 2022 – średnia z wszystkich odmian badanych w doświadczeniach PDO w danym roku; 2023 – średnia z wszystkich odmian badanych w doświadczeniach PDO za wyjątkiem odmiany Rumba

Tabela 3

Łubin wąskolistny. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian

Lp.	Odmiany	Masa 1000 nasion	Zawartość				Długość okresu od siewu do:			Długość fazy kwitnienia
			białka ogólnego	tłuszczu surowego	włókna surowego	alkaloidów	początku kwitnienia	dojrzałości technicznej	liczba dni	
	Średnia	124	28,3	6,9	16,5	0,015	62	106	14	
			niesamokończące niskokaloidowe							
1	Agat	132	27,4	7,1	16,9	0,019	63	106	11	
2	Balet	139	29,8	6,7	15,7	0,014	64	107	15	
3	Bazalt	122	28,8	7,2	16,6	0,014	64	106	13	
4	Bolero	139	27,2	6,5	16,8	0,021	63	106	13	
5	Breakdance	127	27,8	6,8	17,1	0,014	62	105	15	
6	Dalbor	112	28,3	7,3	16,3	0,015	61	105	13	
7	Furman	123	27,8	6,8	16,7	0,015	63	105	11	
8	Koral	130	27,7	7,2	16,1	0,015	64	107	14	
9	Mazur	113	28,9	6,5	16,8	0,012	63	106	14	
10	Nefryt	131	29,8	6,6	15,7	0,010	64	107	14	
11	Pogo	127	28,4	6,9	16,7	0,008	61	105	14	
12	Roland	123	27,4	7,3	16,2	0,012	60	105	15	
13	Rumba	128	29,8	6,7	16,7	0,020	64	107	14	

Lp.	Odmiany	Masa 1000 nasion g	Zawartość				Długość okresu od siewu do:			Długość fazy kwitnienia
			białka ogólnego	tłuszczu surowego	włókna surowego	alkaloidów	początku kwitnienia	dojrzałości technicznej	liczba dni	
cd. niesamokończące niskoalkaloidowe										
14	Salsa	121	29,4	6,9	16,5	0,018	62	106	14	
15	Samba	128	28,4	6,8	16,4	0,021	64	107	14	
16	SM Cyrkon	108	27,3	7,2	16,6	0,011	61	104	14	
17	SM Filemon	114	27,8	7,1	16,3	0,012	61	105	13	
18	SM Gryf	120	27,7	6,6	16,2	0,014	63	108	15	
19	SM Kastor	119	27,7	7,2	17,1	0,013	62	106	13	
20	SM Orion	126	28,0	6,5	16,3	0,010	61	105	13	
21	SM Tales	123	28,6	7,4	15,9	0,009	62	105	13	
22	Swing	119	27,8	6,8	17,3	0,019	64	106	14	
23	Tango	134	29,3	6,7	16,8	0,020	63	107	14	
24	Twist	124	28,5	7,0	16,7	0,016	64	106	13	
25	Zorba	123	29,0	6,9	15,9	0,016	62	105	14	
samokończące niskoalkaloidowe										
26	Homer	123	27,2	7,1	16,7	0,013	61	105	15	
27	Regent	115	27,5	7,2	16,6	0,011	61	104	15	
Liczba doświadczeń		98	28	19	15	20	101	100	100	

Lp.	Odmiany	Wysokość roślin		Odporność na wyleganie			Równo- mierność dojrzwania	Odporność na choroby										
		cm	10	po zakończeniu kwitnienia	11	12		13	14	antraknoza		szara plamistość liści (opadźlina)						
										termin I	termin II							
1																		
	Średnia		50															
					niesamokończące niskokaloidowe													
1	Agat		50	5	5	5	5	5	5	6	5	5	5	5				5
2	Balet		56	5	5	5	4	4	4	5	6	6	5	5	5	4	4	7
3	Bazalt		55	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
4	Bolero		51	4	4	4	5	5	5	6	5	5	5	5	5	5	5	5
5	Breakdance		50	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	4	6	5	5
6	Dalbor		48	6	5	5	6	6	6	5	5	5	5	5	5	5	4	4
7	Furman		47	5	5	5	5	5	5	6	5	5	5	6	6	4	4	4
8	Koral		51	5	5	5	5	5	5	4	6	6	6	4	6	7	7	7
9	Mazur		49	6	5	5	5	5	5	3	6	6	6	3	4	6	6	6
10	Nefryt		53	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
11	Pogo		50	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
12	Roland		50	6	5	5	6	6	6	6	5	5	5	6	6	5	5	5
13	Rumba		53	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	5
14	Salsa		52	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5

Lp.	Odmiany	Wysokość roślin		Odporność na wyleganie			Równo- mierność dojrzewania	Odporność na choroby			szara plamistość liści (opadlina)	
		cm	10	po zakończoniu kwitnienia	11	12		13	14	antraknoza		
										termin I		termin II
15	Samba	54	4	4	4	5	4	5	5	16	17	
16	SM Cyrkon	48	5	5	5	6	4	5	5	5	4	
17	SM Filemon	48	5	5	5	5	5	6	6	5	4	
18	SM Gryf	54	4	4	4	4	6	4	4	5	6	
19	SM Kastor	50	5	5	5	5	5	5	5	6	5	
20	SM Orion	50	5	5	5	5	5	5	5	5	4	
21	SM Tales	48	5	5	5	5	5	5	5	5	4	
22	Swing	52	5	5	5	5	6	5	5	5	5	
23	Tango	53	5	5	5	4	5	6	6	5	5	
24	Twist	48	5	5	5	5	4	4	4	4	5	
25	Zorba	50	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
samokończące niskoalkaloidowe												
26	Homer	43	5	5	5	5	5	5	5	5	4	
27	Regent	49	5	5	5	6	5	5	5	5	4	
Liczba doświadczeń		102	12	31	98	22	8	29	22	22	22	

Kol. 11-17 : wyniki zbonitowane: 9 – bardzo duża, 7 – duża, 5 – średnia, 3 – mała, 1 – bardzo mała

Kol. 15: obserwację przeprowadzono w fazie zawiązanych strąków na pędzie głównym

Kol. 16: obserwację przeprowadzono w fazie dojrzewania strąków na pędzie głównym

ŁUBIN ŻÓŁTY

6. Łubin żółty

Wśród gatunków bobowatych grubonasiennych uprawianych na nasiona w Polsce, łubin żółty cechuje się najmniejszym potencjałem plonotwórczym, ale także najmniejszymi wymaganiami siedliskowymi. W porównaniu do innych tradycyjnych bobowatych grubonasiennych, wyróżnia się największą zawartością białka w nasionach. Uprawa łubinu żółtego jest ważna, gdyż można go siać na glebach lekkich, nawet piaszczystych, o kwaśnym odczynie. Może być uprawiany w siewie czystym lub w mieszankach jako plon główny na nasiona oraz w siewie poplonowym z przeznaczeniem na zieloną masę. Wszystkie zarejestrowane odmiany tego gatunku cechują się niską zawartością alkaloidów w roślinach i nasionach. Łubin żółty jest cenną rośliną w zmianowaniu przede wszystkim tam, gdzie dobór gatunków jest ograniczony ze względu na słabe stanowiska. Przyczynia się wtedy do poprawy ich produktywności, zwłaszcza dla rośliny następczej. Jak każdy gatunek rośliny motylkowej ma możliwość gromadzenia związków azotowych z atmosfery. Rośliny łubinu żółtego wytwarzają silny i głęboki system korzeniowy, który ma zdolność pobierania składników pokarmowych z głębszych warstw gleby.

Mimo, że w przeszłości gatunek ten miał większe znaczenie gospodarcze, jego areal uprawy w roku 2025 wynosił jedynie 11,1 tys. ha i ma tendencję spadkową (w roku 2021 uprawiany był na blisko 20 tys. ha.). Produkcja materiału siewnego odmian łubinu żółtego w ostatnich kilku latach również jest mała. W ostatnich czterech latach, nasiona kwalifikowane wyprodukowano na powierzchni zaledwie 370–497 ha, najwięcej w minionym roku. W porównaniu do roku 2015, w którym produkcja wszystkich nasion bobowatych grubonasiennych była znacząco największa, nasiona kwalifikowane łubinu żółtego pozyskano z powierzchni 3,5 tys. ha. Obecnie produkcja nasienna jest blisko dziewięciokrotnie mniejsza.

Liczba odmian łubinu żółtego w krajowym rejestrze (KR) w ostatnich latach nie przekracza dziesięciu, a ruch odmianowy jest niewielki między innymi dlatego, że hodowla twórcza nie należy do łatwych. Rośliny łubinu żółtego, podobnie jak łubinu białego, w warunkach sprzyjających rozprzestrzenianiu się chorób pochodzenia grzybowego są szybciej i mocniej niż rośliny łubinu wąskolistnego atakowane przez patogena *Glomerella cingulata/Coletotrichum lupini* wywołującego antraknozę. Występowanie antraknozy w łubinie żółtym ma znaczenie gospodarcze, zarówno dla upraw produkcyjnych przeznaczonych na nasiona paszowe, jak i w reprodukcji nasiennej, gdyż straty plonu nasion spowodowane wystąpieniem choroby mogą być bardzo duże.

Aktualny stan Krajowego rejestru to dziesięć polskich odmian o niskiej zawartości alkaloidów w nasionach i niesamokończącym typie wzrostu. Obecnie w KR nie ma żadnej odmiany samokończącej. W ostatnich pięciu latach do KR wpisano jedynie dwie nowe odmiany łubinu żółtego. Od dłuższego czasu w doświadczeniach porejestrowych niebadana jest odmiana Dukat, a w ostatnich trzech latach nie badano odmiany Baryt.

Wykaz odmian znajdujących się w KR zamieszczono w tabeli 1, a wyniki dotyczące najważniejszych cech rolniczo-użytkowych w tabelach 2 i 3.

Tabela 1

Łubin żółty. Wykaz odmian zarejestrowanych

Lp.	Odmiany	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący (numer adresowy)	Barwa kwiatów	Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych (ha)				
					2025	2024	2023	2022	5
1	* Baryt	2011	1	c-żół		217	61		96
2	* Bursztyń	2014	1	c-żół	76	27	20		12
3	* Dakar	2025	1	c-żół	2				
4	* Diament	2019	1	c-żół	75	14	24		12
5	* Dukat ^{x/}	2006	1	c-żół	31	6			
6	* Goldeneye	2019	1	c-żół	153	89	145		31
7	* Mister	2003	1	c-żół	59	47	78		89
8	* Opal	2024	1	c-żół	1				
9	* Puma	2017	618	c-żół	34		23		51
10	* Salut	2020	618	c-żół	66	21	49		79
Łączna powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych (ha)					497	420	400		369

Kol. 1: * – odmiana chroniona krajowym wyłącznym prawem hodowcy wg stanu na dzień 30.05.2026; ^{x/} – odmiana niebadana w latach 2022-2025 (pomięta w tab. 2 i 3); badane odmiany są formami o niesamokończącym typie wzrostu

Kol. 4: c-żół – ciemno żółta; na podstawie badań OWT

Kol. 5: wg danych PIORIN

Tabela 2

Łubin żółty. Plon nasion i białka ogólnego odmian

Lp.	Odmiany	Plon nasion (dt z ha; % wzorca)				Plon białka ogólnego (kg z ha; % wzorca)			
		2025	2024	2023	2022	2024	2023	2022	2022
	1	2				3			
	Wzorzec	16,6	17,7	15,3	16,9	627	572	637	
1	Baryt				89			90	
2	Bursztyn		94	91	91	98	95	92	
3	Dakar	99	101	110		103	111		
4	Diamant	100	103	102	110	104	102	110	
5	Goldeneye	96	97	93	99	97	92	99	
6	Mister	100	96	102	100	96	100	98	
7	Opal	88	97	100	104	96	98	100	
8	Purma	109	107	105	112	106	105	110	
9	Salut	104	106	107	100	104	106	101	
Liczba doświadczeń		24	21	20	22	21	20	22	22

Kol. 1: badane odmiany są formami o niesamokończącym typie wzrostu

Kol. 2, 3: wzorzec – średnia z wszystkich odmian badanych w doświadczeniach PDO w danym roku

Kol. 3: plonu białka w roku 2025 nie przeliczono ze względu na brak danych

Tabela 3

Łubin żółty. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian

Lp.	Odmiany	Masa 1000 nasion		Zawartość				Długość okresu od siewu do:			Długość fazy kwitnienia
		g	g	białka ogólnego	tłuszczu surowego	włókna surowego	alkaloidów	początku kwitnienia	dojrzałości technicznej	liczba dni	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9		
	Średnia	123	42,8	6,0	15,6	0,010	68	112	16		
1	Baryt	123	43,5	6,2	14,8	0,010	67	113	17		
2	Bursztyn	121	44,3	5,7	15,4	0,011	69	113	16		
3	Dakar	120	43,2	5,8	15,6	0,010	68	112	16		
4	Diamant	123	43,0	6,2	15,4	0,010	67	112	16		
5	Goldeneye	122	43,0	6,0	16,1	0,012	67	112	16		
6	Mister	123	42,2	5,9	16,3	0,012	68	112	16		
7	Opal	117	41,7	5,8	15,8	0,006	68	112	16		
8	Puma	130	42,5	6,7	15,2	0,011	70	113	15		
9	Salut	126	42,4	5,9	15,9	0,011	68	112	16		
Liczba doświadczeń		93	26	19	15	20	94	93	94		

cd. tabeli 3

Lp.	Odmiany	Wysokość roślin		Udział roślin zielonych przed zbiorem		Odporność na wyleganie		Równomierność dojrzewania	Odporność na choroby antraknoza		
		cm	%	%	przed zbiorem	po zakończeniu kwitnienia	I termin		II termin		
										10	11
	1										
	Średnia	62	6								
1	Baryt	58	7	5	5	5	5	5	5	5	5
2	Bursztyn	62	8	5	5	5	5	5	4	4	4
3	Dakar	64	5	5	5	5	5	5	5	5	5
4	Diamant	62	7	5	5	5	5	5	5	5	5
5	Goldeneye	60	7	5	5	5	5	5	5	5	5
6	Mister	62	6	5	5	5	5	5	5	5	5
7	Opal	61	6	5	5	5	5	5	5	5	5
8	Puma	64	5	4	4	4	4	5	6	6	5
9	Salut	62	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Liczba doświadczeń		95	24	19	31	95	18	43			

Kol. 15: obserwację porażenia roślin przeprowadzono w fazie zawiązanych strąków na pędzie głównym

Kol. 16: obserwację porażenia roślin przeprowadzono w fazie dojrzewania strąków na pędzie głównym

Kol. 12-16 : wyniki ocen zbonitowane, 9 – bardzo duże, 7 – duża, 5 – średnia, 3 – mała, 1 – bardzo mała

WYKA SIEWNA

7. Wyka siewna

Gatunek o dużych wymaganiach glebowych, preferujący uprawę na mocnych, zwięzłych glebach zasobnych w wodę i składniki pokarmowe, o odczynie obojętnym bądź lekko kwaśnym. Jest rośliną wrażliwą na deficyt opadów w okresie tworzenia pąków kwiatowych i kwitnienia. Uprawiana w mieszankach z przeznaczeniem na zielonkę, podobnie jak wyka kosmata, bądź w czystym siewie lub mieszankach na nasiona paszowe. Najczęściej wyka siewna uprawiana jest na zielonkę, służącą przede wszystkim do skarmiania bydła. Może być także wysiewana na zielony nawóz w międzyplonach ścierniskowych. Według danych ARiMR, w roku 2025 wykę siewną uprawiano na powierzchni niecałych 14 tys. ha. Podobnie jak inne bobowate, wyka siewna jest dobrym przedplonem dla zbóż i rzepaku. Dzięki zdolności wiązania azotu atmosferycznego jej uprawa ma duże znaczenie ekologiczne i ekonomiczne. Uprawa wyki zwiększa aktywność życia biologicznego w glebie, a dzięki rozbudowanemu systemowi korzeniowemu dobrze rozluźnia glebę oraz ułatwia ukorzenianie się rośliny następczej. Stanowisko po wyce zawiera dużo azotu w resztkach poźniwnych, który jest wykorzystany przez rośliny następcze. Ponadto charakteryzuje się szybkim rozwojem części nadziemnych, dzięki czemu dobrze zacienia glebę i ogranicza występowanie chwastów. Wyka siewna ma wiotką łodygę, dlatego często i łatwo wylega. Wysiew wyki w mieszance z innym gatunkiem stanowiącym podporę, pozwala na ograniczenie wylegania roślin. Innym sposobem ograniczenia podatności roślin na wyleganie jest hodowla odmian o samokończącym typie wzrostu, dzięki czemu są niższe od odmian tradycyjnych.

Nasiona wyki siewnej charakteryzują się dużą zawartością białka ogólnego (ok. 32% s.m.), jednak ze względu na znaczną zawartość związków cyjanogennych ich wykorzystanie w żywieniu zwierząt jest bardzo ograniczone. Szczególnie odmiana Ina cechuje się wyraźnie podwyższoną zawartością związków cyjanogennych w nasionach.

Ruch odmianowy w tym gatunku jest ograniczony, w ostatnim dziesięcioleciu nie zarejestrowano żadnej nowej odmiany. Obecnie w Krajowym rejestrze wpisanych jest sześć odmian wyki (po trzy odmiany o tradycyjnym i samokończącym typie wzrostu). W roku 2025 zakończono badania rejestrowe dwóch odmian wyki siewnej, które w br. wpisano do Krajowego rejestru: Almę o niesamokończącym typie wzrostu i samokończącą Pomeranię.

Według danych Głównego Inspektoratu PIORiN, w roku 2025 zakwalifikowano 1106 ha plantacji nasiennych, na których reprodukowano siedem odmian wyki siewnej. W tej liczbie były trzy odmiany wpisane do Krajowego rejestru oraz cztery odmiany ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA). W porównaniu do roku 2024 powierzchnia plantacji nasiennych zmniejszyła się prawie o 800 ha.

7.1. Charakterystyka odmian wyki siewnej wpisanych do Krajowego rejestru w roku 2026

Alma (d. GFN103W)

Odmiana niesamokończąca.

Plon świeżej i suchej masy duży. Zawartość suchej masy w roślinach średnia. Zawartość białka ogólnego w suchej masie roślin średnia, włókna surowego dość duża, glukozydów cyjanogennych średnia. Rośliny wysokie, o dość małej odporności na wyleganie. Termin pąkowania i kwitnienia nieco wcześniejszy od innych odmian niesamokończących.

Odmiana przeznaczona do uprawy na zielonkę.

Zachowujący odmianę: "Firma Nasienna GRANUM - Z. Manias - S. Menc - J. Szymański Spółka Jawna"

Pomerania (d. AP/WYK/1/2022)

Odmiana samokończąca.

Plon świeżej i suchej masy średni. Zawartość suchej masy w roślinach średnia. Zawartość białka ogólnego w suchej masie roślin średnia, włókna surowego dość mała, glukozydów cyjanogennych mała. Rośliny średniej wysokości, o średniej odporności na wyleganie. Termin pąkowania i kwitnienia średni.

Odmiana przeznaczona do uprawy na zielonkę.

Zachowujący odmianę: Rafał Markiewicz

Tabela 1

Wykaz odmian zarejestrowanych (KR)

Lp.	Odmiany	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący/ reprezentant (numer adresowy)	Barwa nasion	Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych (ha)					
					2025	2024	2023	2022	2021	
	1	2	3	4	5					
					niesamokończące					
1	*Alma Zi	2026	1102/824	b						
2	Hanka	2001	1102	sz-brąz	528	823	443	304		
3	Jaga	1972	153, 1247	sz-brąz	114	161	62	24		
					samokończące					
4	*Greta	2016	153	sz-ziel	265	280	125	49		
5	Ina Cyl	1996	153	b						
6	Pomerania Zi	2026	1247	sz-brąz						
Łączna powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych (ha)**					1106	1879	845	509		

Kol. 1: * – odmiana chroniona krajowym lub wspólnotowym wyłącznym prawem hodowcy, Cyl – odmiana o podwyższonej zawartości związków cyjanogenicznych, Zi – odmiana przeznaczona do uprawy na zielonkę

Kol. 4: b – biaława, sz-brąz – szarobrzązowa, sz-ziel – szarozielona; na podstawie badań OWT

Kol. 5: ** – wg danych PIORIN; w latach 2022-2025 kwalifikacją objęto również odmiany ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA)

Tabela 2

Wyka siewna. Plon suchej i świeżej masy odmian (% wzorca), zawartość suchej masy w roślinach oraz cechy jakościowe suchej masy roślin

Lp.	Odmiany	Plon suchej masy				Plon świeżej masy				Zawartość															
		2025		2024		2025		2024		suchej masy	białka ogólnego	włókna surowego	glukozydów cyjanogenicznych												
		dt z ha; % wzorca				dt z ha; % wzorca								%	% s.m.	% s.m.	mg/g s.m.								
1		2				3				4				5				6				7			
	Wzorzec/średnia	59,1	57,1	45,9	288	258	223	22,2	20,8	19,9	0,67														
niesamokończące																									
1	Alma	107	101	109	104	101	112	22,4	21,0	20,7	0,70														
2	Hanka	100	91	93	106	97	101	20,8	21,2	19,7	0,62														
3	Jaga	110	113	98	111	109	103	22,2	20,8	20,1	0,75														
samokończące																									
4	Greta	95	100	103	94	100	98	22,6	20,8	20,0	0,65														
5	Ina ^{CVI}	94	96	105	89	95	98	23,0	20,5	19,7	0,83														
6	Pomerania	94	95	118	100	96	108	22,1	20,8	19,4	0,49														
Liczba doświadczeń		4	4	4	4	4	4	12	11	11	8														

Kol. 1: wzorzec – średnia odmian wpisanych do Krajowego rejestru badanych w danym roku (Hanka, Jaga, Greta, Ina), ^{CVI} - odmiana o podwyższonej zawartości związków cyjanogenicznych

Tabela 3

Wyka siewna. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian

Lp.	Odmiany	Termin		Długość fazy kwitnienia	Wysokość roślin cm	Odporność na wyleganie		Odporność na szarą pleśń
		pąkowania	początku kwitnienia liczba dni			po zakończeniu kwitnienia	przed zbiorem	
	Średnia	161 (10.06)	165 (14.06)	10	92			
1	Alma	162	165	11	99	5	4	4
2	Hanka	163	167	9	100	4	4	4
3	Jaga	162	167	10	97	5	5	4
				samokończące				
				samokończące				
4	Greta	161	165	9	85	6	6	6
5	Ina ^{CV}	159	163	11	81	5	5	6
6	Pomerania	161	165	10	90	5	5	5
	Liczba doświadczeń	4	12	11	12	9	12	4

Kol. 1: ^{CV} - odmiana o podwyższonej zawartości związków cyjanogennych

Kol. 6-8: wyniki ocen zbonitowane; 9 – bardzo duża, 7 – duża, 5 – średnia, 3 – mała, 1 – bardzo mała

SOJA

8. Soja

Zmiany klimatyczne obserwowane w ostatnich latach wywołują przeważnie negatywne skutki w działalności rolniczej, mogą być szansą dla rozwoju nowych kierunków gospodarowania, w tym uprawy dotychczas mniej znanych gatunków. Dotyczy to na przykład soi, rośliny o dużych wymaganiach cieplnych i długim okresie wegetacji. Choć przebieg pogody charakterystyczny dla klimatu umiarkowanego przejściowego, pod którego wpływem jest Polska, nie jest typowy dla soi, wzrost temperatury powietrza w okresie wegetacji zwiększa szanse na powodzenie jej uprawy.

W przeszłości zakres prac naukowo-badawczych dotyczył adaptacji tego gatunku do warunków przyrodniczych północnych rejonów Europy. Obecnie wiele europejskich ośrodków hodowlanych dysponuje odmianami soi, które nadają się do uprawy w tych rejonach.

Upowszechnienie uprawy soi w Polsce jest w dużej mierze związane ze sprawdzeniem możliwości jej uprawy w różnych rejonach oraz właściwe dopasowanie odmian, szczególnie pod względem długości wegetacji. Z powodu dużego zróżnicowania tej cechy przejawiającego się różnym terminem dojrzewania, nie wszystkie odmiany pochodzące z zagranicznych firm hodowlanych będą przydatne do uprawy w naszym kraju.

Soja botanicznie zaliczana jest do bobowatych grubonasiennych (strączkowych), jednak jej cykl rozwojowy różni się od tradycyjnych gatunków tej grupy roślin, uprawianych w Polsce. W fazie kielkowania potrzebuje ogrzanej gleby, dlatego w polskich warunkach można ją wysiewać dopiero na przełomie kwietnia i maja, uwzględniając lokalne warunki pogodowe. Generalnie należy ją uprawiać na glebach zasobnych, w dobrej kulturze. Ryzykowne jest wysiewanie soi na stanowiskach lekkich, zwłaszcza w rejonach, gdzie rozkład opadów w okresie wegetacji bywa niekorzystny. W porównaniu do tradycyjnych bobowatych grubonasiennych, soja ma inną dynamikę rozwoju, bo zakwita dopiero, gdy gatunki tradycyjne zawiązują już strąki i dojrzewają. W warunkach polskich, odmiany soi o krótkim okresie wegetacji uzyskują dojrzałość zniwną na początku września, niekiedy nawet w ostatniej dekadzie sierpnia. Odmiany o dłuższym okresie wegetacji są gotowe do zbioru w kolejnych dekadach września, a w niektórych przypadkach dopiero w październiku. Niemniej, przebieg pogody w danym sezonie wegetacyjnym może w znaczący sposób modyfikować reakcję roślin, zwłaszcza w okresie dojrzewania, czego konsekwencją są często opóźnione zbiory. Głównym czynnikiem wpływającym na osiągnięcie dojrzałości jest temperatura, stąd jeśli zbyt późne odmiany w okresie

jesiennym nie otrzymają dostatecznego bodźca do zakończenia wegetacji, pozostają w polu niedojrzałe.

Od kilku lat odnotowuje się wzrost areалу uprawy soi w Polsce. Według danych ARiMR w roku 2025 wysiano ją na powierzchni blisko 100 tys. ha, co jest podwojeniem areалу w porównaniu do lat 2022 i 2023. Areal plantacji nasiennych zgłaszanych corocznie do kwalifikacji polowej nie odzwierciedla faktycznych tendencji w obrocie nasiennym soi, gdyż materiał siewny jest oferowany głównie przez zagraniczne firmy nasienne. Zdecydowaną większość odmian soi, których materiał siewny zgłasza się do kwalifikacji na terenie Polski sprawdzono w badaniach realizowanych w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego lub w doświadczeniach rozpoznawczych. Nasiona niektórych odmian soi reprodukuje się w Polsce, jednak ta powierzchnia jest bardzo zróżnicowana – od zaledwie kilku hektarów do ponad czterystu. Nasiona wielu innych, zwłaszcza zagranicznych, odmian są reprodukowane w innych rejonach Europy. W roku 2025 powierzchnia plantacji nasiennych soi objętych kwalifikacją polową wynosiła blisko 2 tys. ha. i była większa o ponad 300 ha w porównaniu do roku 2024.

W ramach Inicjatywy białkowej COBORU, możliwe było znaczne zwiększenie liczby polowych doświadczeń z odmianami soi (rys. 1). Odmiany testowane są w trzech niezależnych seriach (grupach) doświadczeń, do których odmiany typuje się na podstawie długości wegetacji uzyskiwanej w badaniach na terenie Polski. W każdej serii corocznie zakładanych jest około 30 doświadczeń, w różnych rejonach kraju i warunkach siedliskowych.

Wzrost areалу uprawy soi zależy między innymi od zapewnienia dostępu do nowoczesnych i wartościowych odmian. Dotychczas w badaniach porejestrowych (PDO) przetestowano ich kilkadziesiąt - głównie zagranicznych, pochodzących zarówno z Krajowego rejestru, jak i ze Wspólnotowego katalogu CCA. Były to przeważnie odmiany, których nasiona oferowano do sprzedaży na terenie naszego kraju.

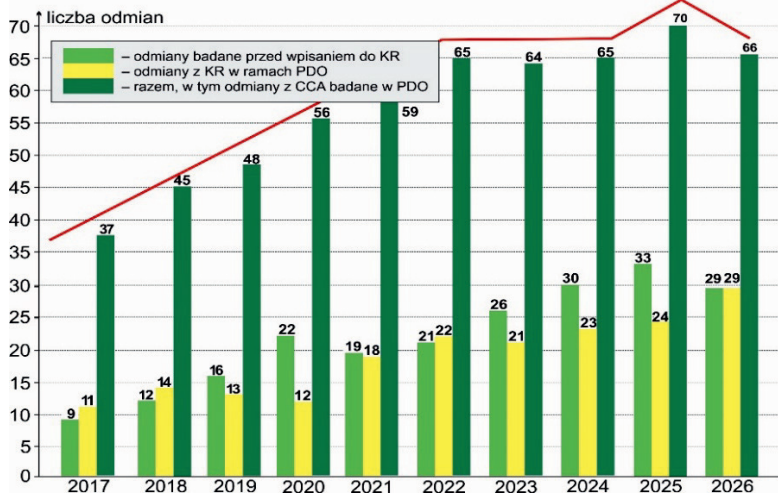
Soja w różnych strefach klimatycznych, reaguje na długość dnia i warunki cieplne, jednakże w krajach Europy Północnej reakcja ta jest bardzo wyraźna. Dlatego, w krajach tego rejonu, przydatne do uprawy będą odmiany, które cechują się genetycznie uwarunkowaną wczesnością. Ważne jest nie tylko ich dobre i stabilnie plonowanie w latach, ale przede wszystkim termin osiągnięcia przez rośliny dojrzałości żniwnej. W związku z tym, że soja dojrzewa jesienią, dla rolnika ważna jest możliwość wykonania zbioru nasion o odpowiedniej wilgotności (około 14 %), w terminie gdy warunki pogodowe i polowe jeszcze na to pozwalają.

W doświadczeniach polowych corocznie określana jest długość wegetacji, która umożliwia oznaczenie wczesności odmian wykorzystując punktację od 1 do 9 (tab. 2). Informacja ta jest zamieszczana w opisie wartości gospodarczej (WGO). W niniejszym opracowaniu odmiany w tabelach podzielono na trzy grupy: I – bardzo wczesne i wczesne, II – średniowczesne i średniopóźne oraz III – późne i bardzo późne, natomiast w ramach grup ich wczesność jest określana liczbowo.

W ostatnich latach coraz więcej nowych odmian soi zgłaszanych jest do badań urzędowych. W latach 2023-2025 testowano od 29 do 33 odmian ubiegających się o wpis do KR. Najlepsze z tych odmian, po zakończeniu 2-3 letnich badań urzędowych, zostały wpisane do KR. Choć w ostatnich latach w badaniach rejestrowych testowane były przede wszystkim odmiany zagraniczne, to widoczny jest wzrost liczby zgłaszanych odmian pochodzących z polskich hodowli.

Aktualnie (wg stanu na dzień 30.05.2026) zarejestrowane są 47 odmiany soi, głównie zagraniczne. Z początkiem 2026 roku do KR wpisano pięć nowych odmian: Apulia (wczesność – 3), Euforia (wczesność – 6-7), LID Explorator (wczesność – 5), PRO Dinara (wczesność – 4-5), PRO Katla (wczesność – 5).

Wykaz odmian znajdujących się w KR i odmian z CCA, które badano w doświadczeniach PDO w roku 2025 podano w tabeli 1, a wyniki dotyczące najważniejszych cech rolniczo-użytkowych w tabelach 2 i 3.

Rys. 1. Liczba odmian soi w badaniach WGO w Polsce w latach 2017-2026

8.1. Charakterystyka odmian soi wpisanych do Krajowego rejestru w roku 2026

Apulia (d. SZD U7335)

Odmiana wczesna (3).

Plon nasion i białka bardzo duży. Masa 1000 nasion średnia. Zawartość białka ogólnego w nasionach mała, tłuszczu surowego duża, włókna surowego dość duża.

Termin kwitnienia roślin i długość fazy kwitnienia średnie. Termin dojrzałości technicznej wczesny. Rośliny niskie. Najniższe strąki osadzone dość nisko. Odporność na wyleganie przed zbiorem dość duża. Równomierność dojrzewania średnia. Odporność na bakteryjną ospowatość i septoriozę – dość duża, na bakteryjną plamistość – średnia, na purpurową cercosporiozę – duża.

Reprezentant zachowującego odmianę: Agrosimex sp. z o.o.

Euforia (d. DS 22030)

Odmiana późna (6-7).

Plon nasion i białka średni. Masa 1000 nasion średnia. Zawartość białka ogólnego w nasionach dość duża, tłuszczu i włókna surowego średnia.

Termin kwitnienia roślin i długość fazy kwitnienia średnia. Termin dojrzałości technicznej dość późny. Rośliny średniej wysokości. Najniższe strąki osadzone średnio wysoko. Odporność na wyleganie przed zbiorem dość mała. Równomierność dojrzewania średnia. Odporność na bakteryjną ospowatość i septoriozę – dość mała, na bakteryjną plamistość i purpurową cercosporiozę – mała.

Zachowujący odmianę: DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o.

LID Explorator (d. LDG2311)

Odmiana średniowczesna (5).

Plon nasion średni. Plon białka dość duży. Masa 1000 nasion bardzo mała. Zawartość białka ogólnego w nasionach duża, tłuszczu surowego dość mała, włókna surowego średnia.

Termin kwitnienia roślin średni. Długość fazy kwitnienia średnia. Termin dojrzałości technicznej średniowczesny. Rośliny średnio wysokie. Najniższe strąki osadzone średnio wysoko. Odporność na wyleganie przed zbiorem dość duża. Równomierność dojrzewania dość duża. Odporność na bakteryjną ospowatość, na bakteryjną plamistość – dość mała, na septoriozę – średnia, na purpurową cercosporiozę – dość duża.

Reprezentant zachowującego odmianę: Lidea Poland sp. z o.o.

PRO Dinara (d. PRO1453)

Odmiana średniowczesna (4-5).

Plon nasion i białka dość duży. Masa 1000 nasion średnia. Zawartość białka ogólnego w nasionach, tłuszczu surowego, włókna surowego średnia.

Termin kwitnienia roślin średni. Długość fazy kwitnienia średnia. Termin dojrzałości technicznej średniowczesny. Rośliny niskie. Najniższe strąki osadzone dość nisko. Odporność na wyleganie przed zbiorem duża. Równomierność dojrzewania średnia. Odporność na bakteryjną ospowatość i septoriozę – dość mała, na bakteryjną plamistość – średnia, na purpurową cercosporiozę – dość duża.

Zachowujący odmianę: Protealis NV

PRO Katla (d. PRO1517)

Odmiana średniowczesna (5).

Plon nasion i białka dość duży. Masa 1000 nasion dość duża. Zawartość białka ogólnego w nasionach dość mała, tłuszczu surowego dość duża, włókna surowego średnia.

Termin kwitnienia roślin średni. Długość fazy kwitnienia dość krótka. Termin dojrzałości technicznej średniowczesny. Rośliny średnio wysokie. Najniższe strąki osadzone dość nisko. Odporność na wyleganie przed zbiorem dość duża. Równomierność dojrzewania dość duża. Odporność na bakteryjną ospowatość – mała, na bakteryjną plamistość, septoriozę i na purpurową cercosporiozę – średnia.

Zachowujący odmianę: Protealis NV

Tabela 1

Soja. Wykaz odmian zarejestrowanych i niektórych z CCA

Lp.	Odmiany	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący/ reprezentant (numer adresowy)	Barwa znaczka	Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych (ha)					
					2025	2024	2023	2022	2021	
					bardzo wczesne i wczesne					
1	Acapulca	2024	428	żół	17					
2	*Adessa	2019	428	c-br	76	50	129			95
3	*Annushka ^{x/}	2019	1246	sz	8	27	15			20
4	Antaria	2023	428	cz						
5	Apulia	2026	1356	żół						
6	*Erica	2017	153	żół		33	31			29
7	*Lajma	2024	1246	sz	42	47	64			33
8	*Marzena	2020	1160	żół						
9	*Vineta PZO	2023	1046	cz	38	25	22			
					średniowczesne i średniopóźne					
10	*Abaca	2021	428	żół	448	328	267			220
11	*Abelina	2016	428	cz	147	159	229			230
12	*Acassa	2023	428	c-br	61	32				
13	*Adelfia	2022	428	żół	67	79	273			95
14	*Admiralix	2025	1237	cz						

Lp.	Odmiany	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący/ reprezentant (numer adresowy)	Barwa znaczka	Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych (ha)				
					2025	2024	2023	2022	
15	*Arnold	2023	249	c-br	44	8			
16	*Asterix	2022	1237	c-br					
17	*Astramelix	2024	1237	żół					
18	*Aurelina	2019	428	żół	34	52	30	61	
19	*Ceres PZO	2021	1046	c-br	63	50	25	1,9	
20	*ES Bachelor ^{xi}	2022	1274	cz					
21	*ES Comandor	2018	1274	żół			22	20	
22	*ES Favor ^{xi}	2019	1274	c-br					
23	*GL Melanie ^{xi}	2017	1046	żół					
24	*Impala PZO	2025	1046	cz	10				
25	*Jolante PZO	2025	1046	cz	10				
26	*LID Explorer	2026	1274	sz					
27	*Magnolia PZO	2021	1046	cz	57	31	37	46	
28	Maja	2017	1246	j-br		3	10	11	
29	*Mavka ^{xi}	2013	1246	żół	6	6	13	10	
30	Pamela	2022	428	sz		55	18		
31	PRO Dinara	2026	1275	żół					
32	PRO Katla	2026	1275	żół					

Lp.	Odmiany	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący/ reprezentant (numer adresowy)	Barwa znaczka	Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych (ha)				
					2025	2024	2023	2022	2021
33	*Pula ^{xi}	2022	1237	c-br					
34	*Viola	2018	153	żół	26	21	17	40	
35	*Wojtek	2022	1135	j-br	14	23	30	5	
36	*Amiata	CCA	676	j	174	109	80	56	
37	Brunensis	CCA	1160	j					
38	Moravians	CCA	1160	j-br					
39	*Nessie PZO	CCA	1046	c	20	9	21	22	
40	*Obelix	CCA	1237	c-br					
41	*RGT Sigma	CCA	388	-	16	47	65	27	
42	*Sirelia	CCA	388	cz		30	30	30	
43	*Sussex	CCA	556	c	48				
					późne i bardzo późne				
44	*Astronomix	2024	1237	sz					
45	*AY Hercules	2025	1246	c-br	10				
46	*ES Chancellor	2021	1274	c-br					
47	*ES Conductor ^{xi}	2021	1274	cz					
48	*ES Governor	2020	1274	cz					
49	Euforia	2026	153	żół					

Lp.	Odmiany	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący/ reprezentant (numer adresowy)	Barwa znaczka	Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych (ha)				
					2025	2024	2023	2022	2021
50	GL Susanna ^{x/}	2022	1046	j-br					
51	*Ikone	2024	1135	c-br	15				
52	*LID Diamantor	2024	1274	cz	15				
53	*Orpheus	2020	1246	c-br	67	58	22		38
54	*Petrina	2017	153	c-br					
55	*Trumpf ^{x/}	2020	1135	żół					
56	*Acardia	CCA	556	j					
57	*Achillea	CCA	556	j					
58	*Apollina	CCA	428	j	7	38	16		
59	*Ascada	CCA	153	c	47	46	15		
60	Kofu	CCA	1160	żół					
61	*Pompei	CCA	1246	br		10	16		17
62	Tertia	CCA	1160	żół	17	29	7		
Łączna powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych (ha)					1989	1679	1716	1319	

Kol. 1: * – odmiana chroniona krajowym lub wspólnotowym wyłącznym prawem hodowcy, wg stanu na dzień 30.05.2026; ^{x/} – odmiana niebadana w latach 2022-2025 (pominięta w tab. 2, 3)

Kol. 4: c – ciemna, c-br – ciemnobrazowa, cz – prawie czarna lub czarna, j – jasna, j-br – jasnobrazowa, sz – szara, żół – żółta na podstawie badań OWT lub materiałów promocyjnych firm nasiennych dla odmian z CCA

Kol. 5: wg danych PIORIN; w latach 2022-2025 kwalifikacją objęto również inne odmiany ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA)

Tabela 2

Soja. Wczesność, plon nasion i białka ogólnego odmian

Lp.	Odmiany	Wczesność	Plon nasion (dt z ha; % wzorca)			Plon białka ogólnego (kg z ha; % wzorca)				
			2025	2024	2023	2022	2025	2024	2023	2022
	1	2	3			4				
	Wzorzec		28,8	35,8	31,9	31,8	976	1095	1048	1025
			bardzo wczesne i wczesne							
1	Acapulca	2-3	101	100	103	88	105	103	107	88
2	Adessa	2-3	96	101	105	94	96	102	105	90
3	Antaria	2			101	90			102	88
4	Apulia	3	119	112			115	106		
5	Erica	2	95	90	91	83	95	94	95	83
6	Lajma	2	97	98	103	93	92	90	96	86
7	Marzena	2-3	101	101	104	95	99	99	100	93
8	Vineta PZO	3	110	110	111	95	113	112	117	94
	Liczba doświadczeń		30	31	32	31	30	31	32	31
			średniowczesne i średniopóźne							
	Wzorzec		31,6	40,4	39,8	31,8	1056	1321	1369	1025
9	Abaca	4	100	107	100	107	97	103	99	104
10	Abelina	4	95	92	91	102	92	90	90	99
11	Acassa	4	100	100	104	115	98	94	97	109

Lp.	Odmiany	Wczesność	Plon nasion (dt z ha; % wzorca)				Plon białka ogólnego (kg z ha; % wzorca)				
			2025	2024	2023	2022	2025	2024	2023	2022	2022
		2	3				4				
12	Adelfia	6	99	110	108	109	97	106	109	108	
13	Admiralix	4	102	100	99		104	103	98		
14	Arnold	5	111	104	107	114	111	102	106	112	
15	Asterix	5		97	102	108		97	102	110	
16	Astramelix	5-6	106	106	110	120	105	106	110	116	
17	Aurelina	6	93	100	102	102	98	106	107	105	
18	Ceres PZO	5	105	102	91	105	103	103	90	103	
19	ES Comandor	6			97	104			98	105	
20	Impala PZO	4	101	101	96		100	105	96		
21	Jolante PZO	5	102	100	94		101	102	94		
22	LID Explorer	5	98	99			102	104			
23	Magnolia PZO	3-4	102	100	99	97	104	102	102	97	
24	Maja	5				78				82	
25	Pamela	3-4		93		98		91		97	
26	PRO Dinara	4-5	103	104			101	105			
27	PRO Katla	5	100	110			99	107			
28	Viola	6	101	96	98	103	104	98	100	103	

Lp.	Odmiany	Wczesność	Plon nasion (dt z ha; % wzorca)			Plon białka ogólnego (kg z ha; % wzorca)				
			2025	2024	2023	2022	2025	2024	2023	2022
		2	3			4				
29	Wojtek	5		99	99	103		100	99	104
30	Amiata cca	6	102	105	105	114	104	111	107	111
31	Brunensis cca	6	98	98		100	98	98		102
32	Moravians cca	6		98	96	99	102	102	98	101
33	Nessie PZO cca	5	101	101	99	107	100	103	99	106
34	Obelix cca	5		93	97	99	91	94		96
35	RGT Sigma cca	5	93	93		103	94	92		102
36	Sirelia cca	5	86	103	102	107	86	101	101	102
37	Sussex cca	4-5	103	103	98	105	103	103	99	109
Liczba doświadczeń			32	33	33	31	32	33	33	31
późne i bardzo późne										
	Wzorzec		32,3	45,2	40,8	31,8	1073	1533	1406	1025
38	Astronomix	7	105	105	122	106	105	105	121	105
39	AY Hercules	6-7	102	102	112		107	102	114	
40	ES Chancellor	7-8				99				101
41	ES Governor	6-7			99	106			99	107
42	Euforia	6-7	103	98			105	97		
43	Ikone	7-8	106	105	108	114	106	105	104	109

Lp.	Odmiany	Wczesność	Plon nasion (dt z ha; % wzorca)			Plon białka ogólnego (kg z ha; % wzorca)				
			2025	2024	2023	2022	2025	2024	2023	2022
	1	2	3			4				
44	LID Diamantor	7	95	100	101	103	101	104	104	108
45	Orpheus	7	92	92	93	96	98	96	97	100
46	Petrina	7				100				96
47	Acardia CCA	6-7	103	101	106	118	100	93	98	109
48	Achillea CCA	7	94	101	105	107	96	103	105	108
49	Apollina CCA	7	103	106	107		104	93	102	
50	Ascada CCA	7	99	107	113		97	91	102	
51	Kofu CCA	7-8	89	97	104	106	87	92	99	101
52	Pompei CCA	9	99		99	92	100	100	100	90
53	Tertia CCA	8	95	100	108	103	98	102	108	105
Liczba doświadczeń			26	26	29	31	26	26	29	31

Kol. 1: wzorzec: 2025, 2024 i 2023 - średnia z odmian badanych w PDO w danej grupie; 2022 - średnia z odmian z KR, które osiągnęły dojrzalszą zniwną i zostały zebrane we wszystkich lokalizacjach;

Kol. 2: Klasyfikacja wczesności odmian soi wg skali COBORU

Ocena w skali opis słowny

1
1-2 i 2
2-3 i 3
3-4 i 4
4-5 i 5
bardzo wczesna
bardzo wczesna do wczesnej
wczesna
wczesna do średniowczesnej
średniowczesna

5-6 i 6
6-7 i 7
7-8 i 8
8-9 i 9
średniopóźna
późna
późna do bardzo późnej
bardzo późna

Tabela 3

Soja. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian

Lp.	Odmiany	Masa 1000 nasion		Zawartość				Długość okresu od siewu do:				Długość fazy kwitnienia	Liście pozostałe na roślinach przed zbiorem	Pęknięcie strąków
		białka ogólnego	tluszczu	włókna surowego	pozętku kwitnienia	dojrzałości technicznej	dojrzałości	dojrzałości	dojrzałości					
		g	% s.m.	% s.m.	liczba dni	liczba dni	liczba dni	liczba dni	%					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11				
bardzo wczesne i wczesne														
	Średnia	185	37,1	23,0	8,3	52	123	131	26	4				
1	Ica	204	38,8	21,7	7,9	52	124	133	26	4	5			
2	Adessa	187	37,2	23,4	8,9	52	124	131	26	3	5			
3	Antaria	193	37,5	22,5	8,1	53	119	132	25	2	4			
4	Apulia	192	36,0	23,4	8,5	52	126	134	25	4	6			
5	Erica	188	38,5	21,9	7,8	51	122	130	27	4	4			
6	Lajma	176	35,0	23,8	8,5	52	123	130	25	7	5			
7	Marzana	181	36,7	22,6	8,2	52	124	131	25	4	4			
8	Vineta PZO	179	38,4	23,0	7,8	54	125	131	26	3	5			
Liczba doświadczeń		121	34	33	15	123	116	119	120	87	23			

Lp.	Odmiany	Masa 1000 nasion		Zawartość					Długość okresu od siewu do:				Długość fazy kwitnienia	Liście pozostałe na roślinach przed zbiorem	Pęknięcie strąków
		g	g	białka ogólnego	tłuszczu	włókna surowego	początku kwitnienia	dojrzałości technicznej	dojrzałości dojrzałości	dojrzałości	dojrzałości	dojrzałości			
													% s.m.		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11				
		średniowczesne i średniopóźne													
	Średnia	194	38,7	22,5	8,0	54	131	139	26	5					
9	Abaca	201	37,6	23,1	8,7	52	130	138	26	7	5				
10	Abelina	184	37,8	23,7	8,4	53	129	137	27	4	5				
11	Acassa	174	36,6	23,4	8,6	57	129	137	23	4	4				
12	Adelfa	194	38,0	22,7	8,1	54	135	142	27	5	5				
13	Admiralix	189	39,2	22,1	8,4	52	130	138	26	7	5				
14	Arnold	178	38,1	23,0	8,3	53	131	139	27	3	5				
15	Asterix	182	39,2	22,1	7,9	54	132	140	26	4	4				
16	Astramelix	212	38,2	22,8	8,1	54	133	141	26	5	5				
17	Aurelina	200	40,4	22,0	7,8	54	133	141	26	3	5				
18	Ceres PZO	216	38,3	22,9	7,8	53	132	140	26	5	5				
19	ES Comandor	199	38,9	21,7	7,2	54	133	141	27	5	5				
20	Impala PZO	196	39,0	22,8	8,4	52	131	137	28	4	5				
21	Jolante PZO	204	38,8	23,0	8,4	52	131	139	28	6	5				
22	LID Explorer	168	40,4	21,6	7,9	54	131	139	26	4	5				

Lp.	Odmiany	Masa 1000 nasion	Zawartość			Długość okresu od siewu do:				Długość fazy kwitnienia	Liście pozostałe na roślinach przed zbiorem	Pęknięcie strąków	
			białka ogólnego	tłuszczu	włókna surowego	początku kwitnienia	liczba dni						%
							3	4	5				
		g	% s.m.										
	1	2								9	10	11	
23	Magnolia PZO	180	39,4	22,4	7,4	56	128	136	136	24	4	5	
24	Maja	196	40,3	22,2	7,1	55	131	141	141	24	10	4	
25	Pamela	212	38,1	21,9	8,0	53	128	136	136	27	3	5	
26	PRO Dinara	199	38,7	22,7	7,9	54	130	138	138	26	5	5	
27	PRO Katla	209	37,8	23,1	7,8	54	130	139	139	24	4	5	
28	Viola	173	39,3	22,2	8,1	53	132	140	140	27	6	5	
29	Wojtek	202	38,9	22,7	7,9	53	130	137	137	27	3	5	
30	Amiata cca	193	39,5	21,8	8,0	54	134	142	142	27	7	5	
31	Brunensis cca	190	39,1	21,5	7,9	53	133	141	141	29	7	5	
32	Moravians cca	192	39,5	21,5	7,7	53	134	141	141	28	7	4	
33	Nessie PZO cca	182	38,7	22,4	7,7	53	131	139	139	27	4	5	
34	Obelix cca	231	37,5	23,4	7,7	53	132	140	140	27	3	5	
35	RGT Sigma cca	185	38,6	22,5	7,9	54	131	139	139	27	4	5	
36	Sirella cca	197	38,0	23,5	7,9	54	132	140	140	27	4	4	
37	Sussex cca	186	39,1	22,4	7,5	56	131	139	139	24	4	5	
Liczba doświadczeń		126	34	30	15	130	124	125	126	94	32		

Lp.	Odmiany	Masa 1000 nasion		Zawartość				Długość okresu od siewu do:				Długość fazy kwitnienia	Liście pozostałe na roślinach przed zbiorem	Pęknięcie strąków
		g	g	białka ogólnego	tłuszczu	włókna surowego	początku kwitnienia	dojrzałości technicznej	dojrzałości zniwnej	7	8			
												% s.m.		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11			
		późne i bardzo późne												
	Średnia	195	38,6	22,3	7,8	55	138	147	27	7				
38	Astronmix	211	38,8	21,9	7,2	55	137	144	27	4	5			
39	AY Hercules	193	40,5	21,5	8,1	54	135	144	27	6	5			
40	ES Chancellor	202	39,6	21,8	7,4	56	144	153	28	9	5			
41	ES Governor	190	39,1	22,6	8,1	54	138	146	29	6	5			
42	Euforia	196	39,1	22,5	7,8	53	133	143	27	5	bd			
43	Ikone	191	38,3	22,5	8,4	54	139	145	28	4	4			
44	LID Diamantor	180	40,6	21,6	7,7	54	136	143	28	4	4			
45	Orpheus	208	40,8	21,5	7,7	54	136	145	27	6	5			
46	Petrina	187	37,5	22,7	7,6	55	142	152	26	11	4			
47	Acardia CCA	195	36,4	23,3	8,2	54	137	145	27	8	5			
48	Achillea CCA	198	39,3	22,4	7,5	54	138	146	27	5	5			
49	Apolina CCA	208	36,7	22,0	bd	54	135	144	26	7	5			
50	Ascada CCA	195	35,2	23,1	bd	53	136	145	27	5	5			
51	Kofu CCA	195	37,3	22,7	7,3	55	139	148	27	8	5			

Lp.	Odmiany	Masa 1000 nasion g	Zawartość			Długość okresu od siewu do:				Długość fazy kwitnienia	Liście pozostałe na roślinach przed zbiorem %	Pęknięcie strąków
			białka ogólnego	tłuszczu surowego	włókna surowego	początku kwitnienia	dojrzałości technicznej	dojrzałości zniwnej	liczba dni			
52	Pompei ^{CCA}	179	38,8	22,2	7,7	60	148	158	29	15	5	
53	Tertia ^{CCA}	206	39,7	21,9	8,1	55	141	150	26	9	5	
Liczba doświadczeń		113	34	30	15	115	111	112	115	90	21	

bd – brak danych

Kol. 11: wyniki ocen zbonitowane, 9 – bardzo duża, 7 – duża, 5 – średnia, 3 – mała, 1 – bardzo mała

cd. tabeli 3

Lp.	Odmiany	Wysokość		Odporność na wyleganie		Równo- mierność dojrze- wania	Odporność na choroby												
		roślin	osadzenia najniż- szych strąków cm	po zakoń- czeniu kwitnienia	przed zbiorem		bakteryjna ospowa- tość	bakte- ryjna pla- mistość	septo- riozą	purpurowa cerkospo- riozą									
											12	13	14	15	16	17	18	19	20
1																			
bardzo wczesne i wczesne																			
	Średnia	79	11																
1	Acapulca	80	10	5	5	5	5	5	5	5	5	6	5	5	6	5	5	5	6
2	Adessa	77	10	6	6	5	5	5	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
3	Antaria	82	11	4	4	5	5	5	4	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4
4	Apulia	74	11	5	6	5	5	5	6	5	6	5	5	5	6	6	5	6	7
5	Erica	77	10	4	5	5	5	5	5	5	5	4	4	5	4	5	5	5	5
6	Lajma	74	11	4	5	5	5	5	5	5	5	4	4	5	4	5	5	5	5
7	Marzena	82	11	5	6	5	5	5	6	5	5	4	4	4	4	5	5	5	5
8	Vineta PZO	84	12	4	4	5	5	5	4	5	5	3	3	5	5	5	5	5	6
Liczba doświadczeń		120	122	29	92	118	6	11	34	27									
średniowczesne i średniopóźne																			
	Średnia	86	12																
9	Abaca	81	12	5	6	5	5	5	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
10	Abelina	91	12	4	4	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
11	Acassa	84	13	5	6	5	5	5	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

Lp.	Odmiany	Wysokość		Odporność na wyleganie		Równomierność dojrzewania	Odporność na choroby												
		roślin	osadzenia najniższych strąków cm	po zakończeniu kwitnienia	przed zbiorem		bakteryjna ospowość	bakteryjna plamistość	septorioza	purpurowa cerkosporioza									
											12	13	14	15	16	17	18	19	20
	1																		
12	Adelfia	78	11	5	6	5	6	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
13	Admiralix	76	12	6	7	6	7	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
14	Arnold	87	11	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
15	Asterix	87	12	6	6	6	6	5	4	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5
16	Astramelix	87	13	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
17	Aurelina	86	12	6	6	6	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
18	Ceres PZO	86	12	6	6	6	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4
19	ES Comandor	85	12	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
20	Impala PZO	95	13	5	5	5	5	5	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
21	Jolante PZO	97	14	6	5	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	6
22	LID Explorer	82	12	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
23	Magnolia PZO	81	12	5	5	5	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	5
24	Maja	90	14	4	2	4	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	bd
25	Pamela	82	11	5	6	5	6	6	6	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5
26	PRO Dinara	78	10	6	7	6	7	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	6
27	PRO Katla	84	11	6	6	6	6	6	6	6	3	3	3	3	3	3	3	3	5
28	Viola	87	11	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

Lp.	Odmiany	Wysokość		Odporność na wyleganie		Równomierność dojrzewania	Odporność na choroby												
		roślin	osadzenia najniższych strąków cm	po zakończeniu kwitnienia	przed zbiorem		bakteryjna ospowalność	bakteryjna plamistość	septorioza	purpurowa cerkosporioza									
											12	13	14	15	16	17	18	19	20
	1																		
29	Wojtek	89	12	4	3	5	4	3	5	4	3	5	4						
30	Amiata ^{CCA}	87	13	5	5	5	4	4	5	4	4	5	4						
31	Brunensis ^{CCA}	90	12	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5						
32	Moravians ^{CCA}	89	11	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5						
33	Nessie PZO ^{CCA}	87	12	5	5	6	4	5	5	4	5	5	5						
34	Obelix ^{CCA}	84	11	5	6	5	4	4	5	4	5	5	5						
35	RGT Sigma ^{CCA}	87	12	4	3	5	5	5	5	5	5	5	5						
36	Sirella ^{CCA}	86	12	5	4	5	5	5	4	5	5	5	5						
37	Sussex ^{CCA}	82	13	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5						
Liczba doświadczeń		130	131	37	97	126	6	14	37	6	14	37	35						
późne i bardzo późne																			
	Średnia	85	12																
38	Astronomix	91	13	5	6	5	6	6	5	6	6	6	6						
39	AY Hercules	84	14	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5						
40	ES Chancellor	91	14	5	5	5	bd	6	5	bd	6	6	5						
41	ES Governor	79	11	5	6	5	7	4	5	7	4	5	6						
42	Euforia	83	11	5	4	5	4	3	5	4	3	4	3						

Lp.	Odmiany	Wysokość		Odporność na wyleganie		Równomierność dojrzewania	Odporność na choroby			
		roślin	osadzenia najniższych strąków cm	po zakończeniu kwitnienia	przed zbiorem		bakteryjna ospowalność	bakteryjna plamistość	septorioza	purpurowa cerkosporioza
	1	12	13	14	15	16	17	18	19	20
43	Ikone	92	14	4	4	5	5	4	4	4
44	LID Diamantor	78	12	6	6	6	6	6	5	5
45	Orpheus	84	12	5	5	5	4	5	5	5
46	Petrina	85	12	5	4	4	bd	4	5	4
47	Acardia CCA	86	12	5	5	5	5	5	5	4
48	Achillea CCA	78	12	6	6	5	6	5	5	6
49	Apollina CCA	85	13	6	6	5	6	7	5	5
50	Ascada CCA	87	12	5	5	5	4	5	5	4
51	Kofu CCA	89	12	5	5	5	5	6	5	4
52	Pompei CCA	94	15	5	4	4	6	7	6	6
53	Tertia CCA	86	12	5	5	4	5	5	5	4
Liczba doświadczeń		118	119	31	93	112	5	13	35	33

bd – brak danych

Kol. 14-20 : wyniki ocen zbonitowane, 9 – bardzo duża, 7 – duża, 5 – średnia, 3 – mała, 1 – bardzo mała

9. Lista zachowujących odmiany oraz reprezentantów zachowujących

Identyfikator	Nazwa	Adres
1	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o.	ul. Kasztanowa 5 PL-63-004 Tulce
153	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o.	Choryń 27 PL-64-000 Kościan
249	P.H. Petersen Saatzucht Lundsgaard GmbH	Streichmühler Strasse 8a DE-24977 Grundhof
388	RAGT Semences Polska z o.o.	ul. Marii Skłodowskiej-Curie 83a PL-87-100 Toruń
389	KWS Lochow Polska sp. z o.o.	ul. Słowiańska 5, Kondratowice PL-57-150 Prusy
428	Saatbau Polska sp. z o.o.	ul. Żytnia 1 PL-55-300 Środa Śląska
556	Saaten-Union Polska sp. z o.o.	ul. Straszewska 70 PL-62-100 Wągrowiec
611	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR	ul. Główna 20 PL-99-307 Strzelce
618	"Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR"	Smolice 146 PL-63-740 Kobylin
676	Saatzucht Donau Ges.m.b.H. & CoKG	Saatzuchtstrasse 11 AT-2301 Probstdorf
824	Hodowla Roślin Grunwald sp. z o.o. Grupa IHAR	Mielno 163 PL - 14-107 Mielno
891	SCANDAGRA Polska sp. z o.o.	ul. dr A. Schmidta 1, Żółędowo PL-86-031 Osielsko k. Bydgoszczy
1102	"Firma Nasienna GRANUM - Z. Manias - S. Menc - J. Szymański Spółka Jawna"	Wodzierady 81 PL-98-105 Wodzierady
1046	IGP Polska sp. z o.o. sp. k.	ul. Wyspiańskiego 43 PL-60-751 Poznań
1048	Lemaire Deffontaines	180, rue du Rossignol FR-59310 Auchy Lez Orchies
1135	SZB Polska sp. z o.o. sp. j.	ul. Wyspiańskiego 43 PL-60-751 Poznań

Identyfikator	Nazwa	Adres
1160	PROGRAIN ZIA s.r.o. sp. z o.o. Oddział w Polsce	ul. Raciborska 113 PL-48-130 Kietrz
1237	farmsaat Polska sp. z o.o.	Nowa Trzcianna 12 PL-96-115 Nowy Kawęczyn
1246	Agroyoumis sp. z o.o.	ul. Święty Marcin 29/8 PL-61-806 Poznań
1247	Rafał Markiewicz	Dunowo 1F PL-76-024 Świeszyno
1274	Lidea Poland sp. z o.o.	ul. Wichrowa 1a PL-60-449 Poznań
1275	Protealis NV	Technologiepark-Zwijnaarde 94 BE - 9052 Gent
1331	Prograin Zia s.r.o.	Táborská 411/34 CZ - 140 00 Praha 4
1357	NPZ Polska sp. z o.o.	Grabonóg 76A PL-63-820 Piaski